

2020

Nr. 2

Reformatų žinia

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ KONSISTORIJOS APŽVALGINIS LEIDINYS

Pasinaudota A. Risakovienės nuotrauka

*Kai ateis toji Tiesos Dvasia [...] Ji nekalbės iš savęs,
bet skelbs, ką bus išgirdusi, ir praneš, kas turi vykti. [...] ji ims iš to, kas mano, ir jums tai paskelbs /Jn 16, 13. 15/.*

TURINYS

Dail. Aušrinė Bareikytė Čižikienė	Viršelis ir vinjetės	
Kun. R. Stankevičius	Sekminės	3
Dr. Burk Parsons	Kaip man žinoti, ar aš esu išrinktas	4
Kun. A. Malinauskas	Šeštinės – Kristaus Dangun žengimas šventė	5
Kun. R. Stankevičius	Dievo šventykla	6
Katech. H. Lahayne	Tylusis lyderis	8
D. Gudliauskienė	Sandomiro susitarimui - 450	11
D. Gudliauskienė	Rojaus darželis	13
	Malda: padėka už sutvėrimą	14
Anna Sylwia Czyż	Tauro kalno Evangelikų kapinės	15
D. Gudliauskienė	LIETUVOS VIENATOS Sinodų sąrašas	19
	<i>Įvykių apžvalga</i>	
E. Grucytė	Karantino iššūkiai ir džiaugsmai	23
Katech. H. Lahayne	LIPĖS KRAŠTO BAŽNYČIA: malda ir parama draugams pasaulyje	24
Kun. V. Aušra	Izoliacija, kuri suartina	26
M. Jukonis	Pasidžiaukime!	27
	Papilio parapijos administratoriaus sprendimas	28

Sekminės!

*Sugrąžink mane, Pone,
sugrąžintas būsiu;
be Tavo padėjimo
pats vienas pražūsiu,
nes Tu tikrai apšviezdams
Savo Surinkimą,
vedi per Dvasią Šventą
į susipratimą.*

*Per Ją Tu mums silpnybėj
tiek jėgos pridudi,
kad galėtumėm Tavo
užlaikyti Žodį;
per Ją vaisiai širdyse
karštą pageidimą
tobulo šventos Tavo
valios išpildymo.*

/Sekminių giesmė 147-ji 1-2 posm. Iš 1910 m. ev. reformatų giesmynol

Mielieji, sulaukėme nuostabios šventės – Sekminių. Įprastai didžiausiomis metų šventėmis laikomos Velykos ir Kalėdos, o Sekminės nepelnytai nueina į užribį. Tikrai nepelnytai! Juk Velykas ir Kalėdas mini netgi ir pasaulio žmonės, bet Sekminės – daugeliui atneša daugiau paslapties, daugiau klausimų, o tuomet – ir daugiau atsakymų. Šiandien apie Šventąją Dvasią mums labai aktualiai kalba *Heidelbergo katekizmo* 53 klausimo atsakymas – *Šventoji Dvasia yra amžinasis Dievas, lygiai kaip Tėvas ir Sūnus. Ji yra ir man duota, ir tikru tikėjimu daro mane Kristaus ir visų Jo geradarybių dalininku, guodžia mane ir pasiliks su manimi per amžius.* Kaip ir Šventasis Raštas moko, kad *jūs esate Dievo šventykla ir jumoje gyvena Dievo Dvasia* /1 Kor 3,16/... *ir jis duos jums kitą Globėją, kuris liktų su jumis per amžius – Tiesos dvasią, kurios pasaulis neįstengia priimti, nes jos nemato ir nepažįsta. O jūs ją pažįstate, nes ji yra pas jus ir bus jumoje.* /Jn 14,16-17/. Taigi, mes švenčiame Sekmines, kaip Šventosios Dvasios atsiuntimo arba nužengimo ant daugelio žmonių – išrinktųjų, paskirtųjų, tikinčiųjų, Dvasios apšviestųjų ir tai jau krikščionių Bažnyčios įkūrimo dieną, nuostabaus pažado įsipildymą.

Sekminių dienos džiaugsmą vaizdžiai aprašo evangelistas Lukas *Apaštų darbuose* /Apd 2,1-13/. Sekminės – tai ir Jėzaus mokinių vienybės šventė – ***Atėjus Sekminių dienai, visi mokiniai buvo drauge vienoje vietoje*** /Apd 2,1/. Sekminės – krikščionių drąsos, pasitikėjimo ir vilties šventė: ***Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi pūstų smarkus vėjas. Jis pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų*** /Apd 2,2-3/. Sekminės – ir įvairių tautų krikščionių vienybės šventė: ***Mes, partai, medai, elamiečiai, Mesopotamijos, Judėjos ir Kapadokijos, Ponto ir Azijos, Frygijos ir Pamfilijos, Egipto bei Libijos pakraščio ties Kirėne gyventojai, ateiviai romėnai, žydai ir prozelitai, kretiečiai ir arabai – mes visi girdime juos skelbiant įstabius Dievo darbus mūsų kalbomis*** /Apd 2,9-11/.

Ką Sekminės reiškia šiandieniniam žmogui, krikščioniui? Ar tai berželių ir kitos augmenijos, ar gyvulių pagerbimo diena? Jei taip, mūsų laukia pražūtis ir amžinasis skausmas. Bet jei pasitikime Šventąją Dvasią, kuri nužengė ant mokinių Sekminių dieną, kuri juos perkeitė, atnaujino ir suteikė viltį – Ji ir mus guos liūdesio valandą, stiprins silpnumo metu ir suteiks jėgų bei pripildys tuštumą, pakels naujam gyvenimui ir naujiems iššūkiams.

Sekminės – Dievo žmonių, tikinčių Jėzaus Kristaus išganančio stebuklo – Evangelijos galia, šventė, todėl švęskime Sekmines, liudykime Kristų, Jo Evangeliją, Dievo Tiesą, Šventosios Dvasios gelbstinčią jėgą.

Kaip man žinoti, ar aš esu išrinktas?

NATHAN W. BINGHAM: Aš esu *Ligonier Ministries* būstinėje su vyriausiuoju *Ligonier* leidybininku bei vienu iš mūsų dėstytojų dr. Burk Parsons. Dr. Parsons'ai, kaip man žinoti, ar aš esu išrinktas?

Dr. BURK PARSONS: Taigi, paprastas atsakymas į šį klausimą yra *Tikėk Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir būsi išgelbėtas*. Mes žinome iš Šventojo Rašto, kad tai yra per tikėjimą ir vien tik tikėjimu Kristumi ir vien tik dėl Kristaus mes esame išteisinti, ir visa tai yra tik iš Dievo malonės. Ir taip, iš tiesų, tikrai paprastas atsakymas yra *tikėk*. Ir visi, kurie tiki, turi gyvenimą. Visi, kurie tiki, yra suvienyti su Jėzumi Kristumi.

Klausimas, kurį jūs uždavėte, klausimas, kurį užduoda daugelis krikščionių – *Kaip man žinoti, kad aš esu išrinktas?*, šis klausimas paprastai kyla dėl mūsų abejonių. Mūsų abejonės dėl mūsų tikėjimo, mūsų abejonės, dėl Dievo išsaugančios malonės, yra abejonės, ar tikrai mes esame dvasiškai atgimę, ar tikrai Šventoji Dvasia padarė mus naujais kūriniais. Ir tai yra tikri klausimai ir tikros abejonės, kurias mūsų galvose sukelia nelabojo strėlės ir net mūsų pačių kūniški kaltinimai. Šios abejonės iškyla dėl mūsų pačių nuodėmių, dėl mūsų patiriamo skausmo, mūsų patirtų išbandymų, mūsų išgyventų negandų, ir verčia mus klausti: *Dieve, ar aš iš tiesų esu Tavo vaikas? Ar aš iš tiesų esu krikščionis? Ar aš iš tiesų esu tarp Tavo išrinktųjų?* Nes mes suprantame, kad Dievo išrinkimas yra sprendimas visiems laikams, kurį Jis priėmė prieš sukurdamas Žemę.

Mes turime atsiminti, kad Dievas išsirenka Savo žmones iš kiekvienos genties, tautos ar nacijos, Dievas išsirenka mus tikėjimui bei Jis išsirenka mus Kristui. Taip kalba Paulius *Laiške efeziečiams* /Ef 1/, kad mes esame pasirinkti Kristuje. Mes esame pasirinkti Jame, ir mes taip pat esame išrinkti Šventosios Dvasios išgelbstinčiai ir dvasiškai atkuriančiai galybei mumyse, kuri mus atgimdo. Ir taip, kai mes esame pasirinkti dar prieš žemės sukūrimą, Dievas realiu laiku, Savo Dvasios galia nugali mus, perima mus, duoda mums naują širdį bei padaro mus Savo vaikais, ir tai Jis padaro naudodamas tikėjimą, kaip įrankį.

Dabar, žinoma, kyla klausimas – *Iš kur mums žinoti, kad mes turime tikrą tikėjimą?* Ir į šį klausimą yra labai lengva atsakyti. Faktiškai atsakymas yra ne tik Naujajame Testamente, ne tik *Jokūbo laiške* /Jok 2/, ne tik Kristaus atsakymuose Evangelijose – tai iš tiesų yra atsakymas, kuris mums pateikiamas visame Šventajame Rašte. Ir labai paprastas momentas yra šis: jeigu mes tikrai tikime, jeigu mes turime tikrą nuoširdų tikėjimą, tada tas tikėjimas duos vaisių. Mes žinome, kad mes esame Dievo išteisinti tikėjimu ir tik tikėjimu. Taip sakant, mes žinome, kad Dievas mus paskelbė teisiais, Dievas atleidžia visas mūsų nuodėmes, priskiria mūsų nuodėmes Kristui ir priskiria Kristaus teisumą mums kartą ir visiems laikams – visa tai daro Dievas. Tačiau mes taip pat suprantame, kad tikėjimas, kuris išteisina, yra tikėjimas, kuris niekada nebūna vienas. Taip sakant, tai tikėjimas, kuris duoda vaisių. Jis parodo savo autentiškumą per mūsų šventėjimą. Ir tokia yra mintis, kurią Jokūbas pateikia savo *Laiške* /Jok 2/ apie mūsų tikėjimo parodymą – mes savo tikėjimą patvirtiname savo darbais, yra ta pati mintis, kurią Jėzus pateikia savo Evangelijose.

Tai yra ta pati mintis, kurią Petras pateikia savo laiške

/2 Pt 1/, ir tai yra ištrauka iš *Petro antro laiško*, kur daugelį krikščionių painioja ir glumina pareiškimas, apaštalo Petro pateikiamas 10-je eilutėje, kai jis rašo: *Todėl, broliai, dar uoliau stenkitės [patvirtinti] savąjį pašaukimą ir išrinkimą*. Tai yra tik viena eilutės dalis ir faktiškai išimta iš konteksto, tačiau ta vienos eilutės dalis glumino daugelį krikščionių per amžius, nes jiems kilo klausimai: *Gera, kaip man padaryti mano pašaukimą ir išrinkimą tikru, ir ką tai reiškia? Kaip aš patvirtinu savo pašaukimą ir išrinkimą?* Čia naudojama kalba ir Petro vartojamas žodis faktiškai yra juridinis terminas, kurį galima išversti ir kaip „ratifikuoti“ ta prasme, kad mes esame tikri krikščionys, o Petras čia ir rašo tikriems krikščionims, jis rašo tiems, kurie gavo tokį pat tikėjimą, kaip Petras ir kiti apaštalai.

Tai yra tikėjimas, kuris duotas dėl mūsų Dievo ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus teismo. Ir pirmojoje *Petro antro laiško* /2 Pt 1/ dalyje Petras primena krikščionims apie visa tai, ką jie turi Kristuje, netgi sakydamas: *Jo dieviška galybė padovanojo mums visa, kas praverčia gyvenimui ir maldingumui pažinimu to, kuris pašaukė mus savo šlove ir jėga. Drauge jis mums padovanojo ir brangius bei didžius pažadus, kad per juos taptumėte dieviškosios prigimties dalininkais* (eilutės 3–4). Ir toliau klausykitės, jis sako: *pabėgę nuo sugedimo, kurį skeidžia pasaulyje geiduliai*. Ir tada Petras 5-oje ir tolesnėse eilutėse pereina per visus tuos dalykus, kuriuos reikia dosniai pridėti arba „papildyti“ mūsų tikėjimą: *Todėl parodykite visą stropumą, kad savo tikėjimu ugdytumėte dorybę, dorybė – pažinimą, pažinimu – susivaldymą, susivaldymu – ištvermę, ištverme – maldingumą, maldingumu – brolybę, o brolybe – meilę* (eil. 5–7).

Ką Petras čia teigia yra labai panašu į tai, ką Jonas sako savo *Pirmajame laiške*, kad jeigu mes turime tikrą tikėjimą, mes tikrai mylėsime ir savo brolių. Bet jeigu mes nejaučiame tikros meilės savo broliui, tai mes neturime tikro tikėjimo. Jeigu mes savo gyvenime nenešame vaisių, atgailos vaisių, – ne tik kai gailimės dėl savo nuodėmių, kurios veda mus link mirties, kaip Judo atveju, bet tikrą gyvenimą duodanti atgaila, kaip Petro atveju, kuri nukreipia į šventėjimą, veda prie pasišventimo, prie naujo gyvenimo būdo. Taigi, jeigu mes taip gyvename, jeigu mes nepasilieiname savo nuodėmėse, bet gyvename sekdami Kristų bei siekdami Kristaus, nusižeminame prieš kryžių, tada tai reiškia, kad mes duodame vaisius iš savo tikėjimo ir tuo mes patvirtiname savo pašaukimą ir išrinkimą. Bet mes tai patvirtiname ne Dievui, mes tai patvirtiname sau, ir Dievas patvirtina tai mums Savo Dvasia. Ir Jo Dvasia yra mumyse tiek kaltindama mus dėl nuodėmės, tiek paguosdama mus dėl atgailos, kai mes žiūrime į Kristų.

Ir taip, Kristus šioje vietoje yra raktas – būti suvienytiems su Juo, pasitikintiems Juo, atpažįstantiems, kad mes esame išgelbėti nuo pradžios iki pabaigos, ir mes esame išteisinti dėl Jėzaus Kristaus teismo, dėl Jo tobulumo, o ne mūsų. Mes turime atsiminti, kad kai mes užduodame šį klausimą: *Kaip man žinoti, ar aš iš tiesų esu išrinktas?*, ar mes turime stiprų tikėjimą, užsidegusį tikėjimą, ar mes turime silpną tikėjimą, mes turime atsiminti, kaip mūsų draugas Sinclair Ferguson primena mums jau ne vienerius metus, ar mūsų tikėjimas stiprus ar silpnas, mes visi turime tą patį stiprų Kristų. Kristus yra Tas, kuris mus išgelbėja. Ir tik iš Jo darbų bei iš Jo teismo mes žinome, kad mes esame išrinkti, ir tą teisumą turime per tikėjimą ir vien tik tikėjimu.

2020 m. gegužės 14 d.

www.ask.ligonier.org

Išvertė dr. Povilas Jašinskas

Šeštinės – Kristaus dangun žengimo šventė

Nesunku buvo anų laikų pamokslininkams kalbėti apie dangų ir pragarą, kai visata buvo ne tik viena, bet ir trijų aukštų, žemė – plokščia ir tęsėsi tik iki horizonto, o suabejoti tokia struktūra tik vienas kitas eretikas surizikuodavo. Ramiau anais laikais buvo, turbūt, ne tik dvasinių realijų žinovams – gyventi tokiame mažame pasaulėlyje, kur viskas tvarkingai sudėliota į lentynas, kur viskas vyksta pagal iš anksto numatytą scenarijų, visiems turėjo būti ramiau, nes paprasčiau.

O dabar laikai jau kiti, ir nieko nepakeisi, ypač jei tau virš 50. Gyvenam tokiu metu, kai nelengva ir susigaudyti, kas tikra, o kas ne. Tokios mintys sukasi galvoje, atėjus šventei, kuri populiariai vadinama *Šeštinėmis*, o teologiškai – *Kristaus dangun žengimu*.

Šeštinės nė iš tolo negali lygintis su Velykomis. Velykos – kas kita: jos mums patinka, gal net labiau už margučius. Jos dvelkia pavasariu, net jeigu sniegas iš dangaus drimba tokiais kashniais, kad galėtum paspringti. Per Velykas net radijas primena apie atėjusią pavasario šventę ir iš komos neišvengiamai bundančią gamtą, o televizija transliuoja „Urbi et orbi“. *Šeštinės* – kitokios, kuklios.

Tiesa, senoliai sako, kad anuomet ir jos būdavo iškilmingos, su procesijomis, dūdomis ir mugėmis. „Anuomet“ – tai tada, kai žmonės manė, jog Kristus, atsisveikinęs su savo mokiniais, pakilo aukštyn. Tada, kai dar nebuvo ne tik interneto, bet ir pirmųjų kosmonaučių – *Bielkos* su *Strielka*...

Kaip ten kadaise bebūtų buvę, tačiau kai dangų laikėm vieta, panašia į karaliaus rūmus, į kuriuos po mirties būsim įleisti, – žinia, jei būsim to verti, – buvo aiškiau. Jau vien todėl, kad nedrįsom klausinėti. Dabar net Rašto aiškintojai su kunigais tvirtina, kad dangus – ne vieta, ir visai ne ten, kur mirksi žvaigždėlės.

Tiek jau to. Gal kitame amžiuje bus kalbama dar kitaip. Todėl imu į rankas knygą nušiuurisiais lapais, pabraukytais ir kitaip pažymėtais žodžiais bei sakiniiais, tikėdamasis aptikti joje rakto skylutę, pro kurią galėčiau nors viena akim dirstelėti į aną paslaptingą, toliau siekiančią, egzistenciją, kurios dauguma, sąmoningai ar pasąmoningai, ilgimės. Tik įsivaizduojam skirtingai, nors svajojam ir kalbam apie tą patį. Nedaug toje knygoje randu apie aną įvykį, *Kristaus žengimu į dangų* vadinamą. Ir kas keisčiausia – užuot, lyg iešmininkas traukinį, nukreipusi mane dangaus kryptimi, ji rodo į žemę. To, kuris pats žengė į dangų, žodžiais. *Jūs pasilikite mieste, kol būsite apgaubti jėga iš aukštybių*, – tą dieną, anot *Evangelijos pagal Luką*, savo mokiniams prieš atsisveikindamas tarė Jėzus. Vos keli žodžiai, bet labai svarbūs.

Pasilikite mieste... . Anas miestas jiems buvo priešiškas. Jame jų laukė ne garbė, o problemos, ir ne bet kokios: jiems grėsė mirtis jau vien už tai, kad atsisakė garbinti sudieviną

imperatorių ir užsispyrę tvirtino, kad jų Jėzus svarbesnis už visus valdovus kartu sudėjus. Po Jėzaus mirties mokiniai ne šiaip sau tūnojo, užsirakinę duris, kaip byloja paskutiniai *Evangelijos pagal Joną* puslapiai. O jų mokytojas, prieš atsisveikindamas, liepia pasilikti tame mieste, nebėgti tolyn nuo žmonių, neieškoti saugios oazės, „sakralios“ erdvės, neatsiriboti aukštais mūrais, o būti kartu. Taip, kaip buvo jis pats – su jais, žvejais, muitininkais, viešai žinomais ir nežinomais nusidėjėliais, žinoma, ir su fariziejais...

Savaime suprantama, nėra paprasta likti tokiame mieste, kur tavęs niekas nenešioja ant rankų, neliaupsina, kur ne tik ignoruoja, bet dar ir pašiepia, niekina, grasina. Net jeigu paprasčiausiai nesupranta. Ar ne tai buvo viena iš priežasčių, dėl kurių krikščionys vėliau ėmė trauktis tolyn nuo kitokių nei jie, pasikliauti ne „jėga iš aukštybių“, o kalaviju ir ugnimi? Juk negalima būti silpnais, kai eini skelbti Evangelijos – o ką, jei tavęs nenorės klausytis, gal net įsileisti į savo kiemą nepageidau? Kaip įrodysi savo tiesą, jei tavo žodžiais netikės? Reikia būti stipriems – netgi ne reikia, o būtina. Tik ar apie tokią jėgą kalbėjo Jėzus, sakydamas *Jūs pasilikite mieste, kol būsite apgaubti jėga iš aukštybių*?

Toji jėga, kurią jis žadėjo, kitokia. Prievarta jai svetima. Ji ne griauina, o kuria, sustiprina, atgaivina. Ji ne pavergia, o išlaisvina, prikelia, padeda žmogui atpažinti Dievo atvaizdą, net jeigu jis būtų ir išblukęs. Tik tokia jėga priartina dangų (žinoma, ne tą, kuris virš galvos) net ir ten, kur atrodo jam ne vieta, kur žioji praraja, ir širdyse, ir gyvenime. O jei bandytume perprasti jos veikimą, įrėminti formule, liktume nieko nepėšę, kaip ir mėgindami suprasti Kristaus žengimą į dangų arba sekti jam iš paskos. Ar ne todėl mokiniai, atsisveikinę su Juo, neliko *kontempliuoti* dangaus, o grįžo atgal, ten, kur jie buvo reikalingi?

Arvydas Malinauskas, Kėdainių, Panevėžio
liuteronų parapijų kunigas

www.facebook.lt

DIEVO ŠVENTYKLA

1 Kor 3,16-17: Argi nežinote, kad jūs esate Dievo šventykla ir jumyse gyvena Dievo Dvasia? Jei kas Dievo šventyklą niokoja, tą Dievas suniokos, nes Dievo šventykla šventa, ir toji šventykla – tai jūs!

Kalbėdami apie šventyklą, pirmiausia turime galvoje dangiškojo Tėvo šventyklą, kurioje gyvena ir Šventoji Dvasia ir Sūnus. Šiandien vėl būkime Viešpaties Surinkimo reikaluose, Jo šventykloje ir pasiaiškinkime kas tai yra.

Šiandienos skaitinys labai kontrastingas – viena vieta guodžianti ir džiuginanti - priminimas, kad mes **Dievo šventykla**, tačiau kartu ir bauginanti, gąsdinanti – **jai kas Dievo šventyklą niokoja, tą Dievas suniokos...**

Tikriausiai mes pirmiausiai galvojame apie tuos neigiamus, gąsdinančius, bauginančius perspėjimus. Ir kitos Biblijos vietos mus perspėja apie Dievo tiesos ir pykčio dieną. **Tai bus pykčio diena, sielvarto ir skausmo diena, pražūties ir siaubo diena, tamsos ir sutemų diena, juodų debesų diena. ... jo paveldo ugnyje bus sunaikinta visa žemė. Visišką ir baisų galą jis padarys visiems žemės gyventojams** /Sof 1,15, 18/.

Tai bus bauginanti diena. Mūsų nagrinėjama eilutė irgi bauginanti: **jai kas Dievo šventyklą niokoja, tą Dievas suniokos...** Kai kas aiškina, jog tai mokymas apie savižudybę. Toks yra ir Romos katalikų mokymas, kad tai yra mirtina nuodėmė ir tikriausiai tai nebus dovano-ta. Argi tai ne baisi žinia? Argi tai ne blogoji naujiena? Ko moko šiandienos skaitinys? *Pirmo laiško korintiečiams* 3,17 eilutė? Ar tai mokymas apie savižudybę? Ar niokoti Dievo šventyklą lygu niokoti savo kūną? Žmogaus

materialų kūną? Šioje eilutėje dangiškasis Tėvas mus moko apie dvasinį kūną, apie Jo Sūnaus Jėzaus Kristaus Bažnyčią, surinkimą, apie dvasinius reikalus ir tikrai ne apie savižudybę. Bet su tuo sutikdami mes netampame ramesni. Nuoširdžiam krikščioniui tai dar didesnė atsakomybė. Dar didesnė rizika nenuklysti ir nesuniokoti dvasinio kūno. Kaip norėtusi nueiti lengvesniu keliu. Suprasti šias eilutes išoriškai, paprastai ir medžiagiškai. Paprasčiausia būtų, jei suprastume, kad Dievo Bažnyčia yra pastatas, kuriame garbiname Tėvą. Tuomet jį puošiame, puoselėjame – gėlėmis, žvakėmis, kilimais, švara, lietvamzdžiais ir aplinkos tvarka. Tai paprasčiausia, ir tai darome. Tačiau Viešpats reikalauja ir sudėtingesnių, bet privalomų dalykų – Jo Žodis mus moko, kas iš tikrųjų yra Dievo Šventykla.

Taigi, **ar nežinote, kad jūs esate Dievo šventykla ir jumyse gyvena Dievo Dvasia?**

Mes visada norime išgirsti, beje ir skelbti, Gerąją Naujieną, gyvenime norime sutikti, patirti, išgyventi tik teigiamus, malonius, gerus įvykius, žmones, tačiau gyvename pasaulyje, nuodėmės apsuptyje ir dažnai patys esame nuodėmės paliesti. Taigi – du klausimai: **Ar aš esu Dievo šventykla? Ir ar aš šios šventyklos neniokoju?**

Prisimindami *Pirmojo laiško korintiečiams* pradžią, žinome, kad jie – korintiečiai, nebuvo vieningi, nors Paulius rašo ir reikalauja būti vieningais, būti vienos minties, kartu dirbti, tarnauti, siekti vieno tikslo. To paties Viešpats reikalauja ir iš mūsų. Pauliaus žodžiai skirti ir mums, nors ir labai norėtume sakyti, jog tai tik korintiečiams arba to meto žmonėms – laikai pasikeitė, mes turtėtume gyventi kitaip. Ne! Dievas visada ir visiems tas pats, ir Jo mokymas nesikeičia, ir Jo Žodis neklystantis ir visada teisingas. Tik mes bandome iškreipti, prisitaikyti, palengvinti. Kiekvienas sau prisi-taikyti. Tačiau Žodis sako: **Jūs esate Dievo šventykla**. Tuometiniame Korinte buvo daug šventyklų, kurios buvo pastatytos įvairiems dievams ar dievybėms. Kaip ir šiandien yra daug šventyklų įvairiems dievams ir dievybėms. Tiesa jie pasikeitė, nors irgi lygiai taip pat sutraukia minias žmonių, ir vadinamos didingais pavadinimais – Akropolis, Babilonas, Banginis, Big, Mega, Maxima, ar tai nepanašu į dievybių vardus? Ar į garbinimo objektus? Šiek tiek pasikeitusius, laikui bėgant.

Ir Korinte tuo metu, ir pas mus šiandien tėra tik viena tikrojo Dievo šventykla. Ir ši šventykla ne iš akmenų ar plytų pastatyta. Tai dvasinė šventykla. Nes **Dievas yra Dvasia, ir Jo garbintojai turi šlovinti Jį dvasia ir tiesa** /Jn 4,24/.

Senajo Testamento šventykla buvo šventa vieta,

pastatyta karaliaus Saliamono ir į ją galėjo patekti tik pašvęstieji kunigai. *Kunigų knyga 10,3: Mozė tarė Aaronui, 'Apie tai kalbėjo Viešpats, pasakydamas: Per esančius arti prie manęs apreikšiu savo šventumą ir visų žmonių akivaizdoje būsiu pašlovintas.'*

Naujajame Testamente šventykla irgi buvo laikoma šventa vieta. Tikriausiai puikiai prisimenate Rašto vietas, kur Jėzus šventykloje išvaikė prekiautojus. Tai randame Evangelijose pagal Matą, Morkų, Joną: *Susukęs iš virvučių rimbą, jis išvijo visus juos iš šventyklos, išvarė avis ir jaučius, ... Karvelių pardavėjams jis pasakė: 'Pasiimkite savo paukščius ir iš mano Tėvo Namų nedarykite prekybos namų!'* Jo mokiniai prisiminė, kad yra parašyta: *Uolumas dėl tavo Namų sugrauš mane* /Jn 2,15-17/. Nedaug kur mes sutinkame tokį griežtą Jėzų. Mūsų Viešpats taip ginė šventyklos šventumą.

Taigi, šventyklos pastatas buvo šventas, nes Viešpats šventas. Tačiau šis pastatas turėjo būti sunaikintas ir viskas Jėzaus pakeista. Jėzus tarė: *Sugriaukite šitą šventyklą, o aš per tris dienas ją atstatysiu! Tada žydai sakė: Keturiasdešimt šešerius metus šventykla statyta, o tu atstatysi ją per tris dienas?! Bet jis kalbėjo apie savo kūno šventyklą. Tik paskui, jam prisikėlus iš numirusių, mokiniai prisiminė jį apie tai kalbėjus. Jie įtikėjo Raštu ir Jėzaus pasakytais žodžiais* /Jn 2,19-22/.

Mes tikime, jog mūsų Viešpats Jėzus per savo Šventąją Dvasią yra mumyse, taigi mes ir esame Jo šventykla. Jo dvasinė šventykla, apie kurią kalba ir apaštalas Petras: *Ženkite prie [Jėzaus], gyvojo akmens, tiesa, žmonių atmesto, bet Dievo išrinkto, brangaus. Ir Jūs patys, kaip gyvieji akmenys, statydinkitės į dvasinius namus, kad būtumėte šventa kunigystė ir atnašautumėte dvasines aukas, priimtinas per Jėzų Kristų.*

Viešpats kalba visiems savo žmonėms, Jis kalba mums, nors kiekvienas atskirai esame labai skirtingi, tačiau Tėvas mums liepia būti viena, būti vieningiems, būti vienos minties. Heidelbergo katekizmo 25-o klausimo atsakymas moko: *Dievas mums taip apreikšė savo Žodyje, sakydamas, jog šie trys skirtingi asmenys yra vienas, tikrasis ir amžinasis Dievas.*

Ir netgi kai mūsų tarpe yra daug skirtingų tipų, temperamentų, skirtingo mąstymo ir išsilavinimo žmonių, mes išliekame viena Bažnyčia, vienas Dievo Surinkimas. Mes esame tie skirtingo dydžio dvasinio Bažnyčios pastato akmenys, turintys skirtingas funkcijas, skirtingas tarnystes, įsipareigojimus, tačiau vienodai svarbius, jei tas tarnystes atliekame nuoširdžiai ir su meile. Dievas tikrai bus piktas, jei pakenksime šiam Dievo pastatui, juo labiau jį niokosime.

Kaip anksčiau girdėjote, antroji šiandienos nagrinėjama Biblijos skaitinio 17-ji eilutė nemoko apie kūną ar savižudybes, bet moko apie Dievo Bažnyčią ir Jos naikinimą. Ir šioje vietoje Viešpats griežtas: *Jei kas Dievo šventyklą niokoja, tą Dievas suniokos.*

Ankstesnėse *Pirmojo laiško korintiečiams* eilutėse Paulius rašė apie tai, kas Bažnyčioje naudingas ir kas ne. Kokie mūsų darbai naudingi. Atlikdami tuos darbus, esame Bažnyčios statybininkai. Žinome, jog jei mūsų darbas naudingas – „tas gaus užmokestį“ /1 Kor 3,14/, o jei nebenaudingas, tas praras užmokestį... Deja, yra ir tokių, ir net Bažnyčioje. Kokie tai žmonės? Apie kokius Bažnyčios niokotojus kalba Paulius? Tai tie, kurie sąmoningai bando padalyti Dievo tautą į skirtingas grupes, siekia suskaldyti į skirtingas frakcijas, kurie eina prieš Jėzaus malda: *Šventasis Tėve, išlaikyk juos savo vardu, kurį esi man davęs, kad jie būtų viena kaip ir mes* /Jn 17,11/ ir vėliau Jėzus vėl meldė: *Ne tik už juos aš meldžiu, bet ir už tuos, kurie per jų žodį mane įtikės: tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs, ir tą šlovę, kurią esi man suteikęs, aš perdaviau jiems, kad jie būtų viena, kaip mes esame viena: aš juose ir tu manyje, kad jie pasiektų tobulą vienybę ir pasaulis pažintų, jog tu esi mane siuntęs ir juos myli taip, kaip mane mylėjai* /Jn 17,20-23/.

Taigi, broliai ir sesės, Jėzaus noras ir mūsų tikslas – Bažnyčią matyti vieningą, kad pasaulis ją matytų vieningą *iš visų genčių, kalbų, tautų ir giminių* /Apr 5,9/. Jėzus nori Bažnyčią matyti iš įvairių ir skirtingų žmonių, bet vienos minties ir vienos Dvasios.

Mielieji, Paulius mums siunčia rimtą įspėjimą. Mūsų dangiškasis Tėvas myli savo Bažnyčią ir mes turime ją taip pat mylėti, puoselėti, prižiūrėti. O visų pirma – suvienyti, o ne padalinti, nes Dievo šventykla, Dievo Bažnyčia yra šventa, kaip ir Tėvas, ir Sūnus yra šventas.

Tylusis lyderis

Šios pandemijos metu susirgimų ir sveikatos reikalai staiga atsidūrė mūsų dėmesio centre. Mes vengiame užsikrėsti virusu, linkime vienas kitam sveikatos, kalbame apie higieną bei saugos priemones. Medicinos ekspertai, gydytojai, epidemiologai ir visi, kurie gydo, slaugo ir apsaugo, tapo autoritetais ir net didvyriais. Balandžio mėnesį Vilniuje buvo organizuotas ekumeninis renginys *Malda už tylų lyderius* – medikų, kovojančių už žmonių gyvybes, palaikymo akcija. Tą patį mėnesį Brazilijos Rio de Žaneiro mieste gigantiškoji Kristaus Atpirkėjo skulptūra buvo apšviesta taip, kad Jėzus atrodytų kaip gydytojas. Visa tai turėjo išreikšti padėką ir pagarbą visiems gydytojams už pasiaukojimą.

Iš tiesų gydytojas yra labai garbinga profesija. Gydytojai padeda atgauti sveikatą, o kartais net išgelbsti gyvybę. Todėl nestebina, kad Biblijoje pats Dievas lyginamas su gydytoju. Jis buvo ką tik išvedęs Izraelio tautą iš Egipto nelaisvės, kai tarė: *Jeigu iš tikrųjų klausysite Viešpaties, savo Dievo, balso, ir darysite, kas dora jo akyse, paisydami jo įsakymų ir laikydamiesi visų jo nuostatų, nevarginsiu jūsų jokia liga, kuriomis varginau egiptiečius, nes esu jus gydantis Viešpats*. Galima versti ir *esu jūsų gydytojas* /Iš 15,26/.

Ir Senajame, ir Naujajame Testamente gana dažnai ir rimtai kalbama apie ligas bei išgydymus. Pavyzdžiui, karalius Dovydas 38 psalmėje (nuo 4 iki 18 eil.) mini visą tuziną įvairių savo fizinių negalių: *Nėra nieko sveiko mano kūne nuo tavo įpykio, braška mano kaulai, nes nusidėjau... Mano strėnos pilnos deginančio skausmo, nėra nieko sveiko mano kūne... Mano širdis virpa, aš netekau jėgų, mano akys aptemo... Esu prie pat žūties ir nuolat kenčiu skausmą* /Ps 38, 4-18/.

Vienas iš svarbiausių Senojo Testamento tekstų yra pranašo Izaijo knygos 53 skyrius. Jame pranašišškai kalbama apie būsimąjį Mesiją, Išganytoją. Nuo 3 iki 5 eilutės rašoma: *Jis buvo paniekintas, žmogaus vardo nevertas, skausmų vyras, apsipratęs su negalia, toks, kuris prieš žmones užsidengia veidą. Jis buvo paniekintas, ir mes jį laikėme nieku. Tačiau jis prisiėmė mūsų negalias, sau užsikrovė mūsų skausmus. O mes laikėme jį raupsuotu, Dievo nubaustu ir nuvargintu. Bet jis buvo sužalotas dėl mūsų nusižengimų, ant jo krito kirčiai už mūsų kaltes. Bausmė ant jo krito mūsų išganymui, ir mes buvome išgydyti jo žaizdomis* /Iz 53,3-5/.

Krikščionys laikosi įsitikinimo, kad šis „skausmų vyras“ yra Jėzus Kristus, kuris mirė ant kryžiaus ir ten *prisiėmė mūsų negalias, sau užsikrovė mūsų skausmus*. Bet čia kalbama ne vien tik apie kūno ligas ir skausmus, nes įsiterpia ir juridinė arba teisinė leksika – minima kaltė ir bausmė /Iz 5, 11/. Išganytojas išspręs žmonių pagrindinę, kaltės, problemą, išgydys žmones nuo nuodėmės ligos.

Jėzus yra tas didysis gydytojas – toks pat tylus, kaip pradžioje minimi tylieji lyderiai. Cituoto Izaijo skyriaus 7 eilutė sako: *Nors buvo žiauriai kankinamas, jis pakluso ir burnos nepravėrė. Kaip tyli ėriukas, vedamas pjauti, kaip tyli avis kerpama, taip jis nepratarė nė žodžio* /Iz 53,7/. Pranašystė išsipildė Jėzaus teismo procese prieš mirtį: vyriausiojo kunigo ir Poncijaus

Piloto apklaustas Jis daugiausiai tylėjo /Mk 14,61; 15,5/.

Apžvelkime šio tylaus lyderio-gydytojo diagnozę, patį gydytoją ir gydymo procesą.

Diagnozė

Biblija labai įvairiai apibūdina nuodėmę. Tai yra nepaklusnumas, Dievo Įstatymo laužymas. Nuodėmė taip pat yra netikėjimas arba tikėjimas kitais objektais negu Dievu – stabmeldystė. Kitas jos aspektas – kvailumas ir neišmintis. Biblija nuodėmę apibrėžia ir kaip maištą prieš Dievą, nedėkingumą Jam. Dar vienas bruožas – nemeilė. Nusidėjėlis Dievo nemyli, nes žino tik savimeilę.

Šventajame Rašte nuodėmei apibūdinti pateikiami taip pat ir įvairūs palyginimai: aklumas, nešvara, dvasinis alkis ir troškulys. Izaijo knygos 53 skyriuje minima paklydusi avis: *Visi mes pakrikome lyg avys, kiekvienas eidamas savo keliu* /Iz 53, 6 eil.; žr. ir Ps 119,176/. Naujajame Testamente Jėzus grįžta prie šio palyginimo /Lk 15,3–7/. Taigi nuodėmė – tai ir buvimas be orientacijos, paklydimas.

Kitas svarbus būdas išreikšti žmogaus nuodėmingumą yra ligotumas, sveikatos nebuvimas. Izaijo knygos pradžioje Dievas pateikia savo tautos diagnozę – čia Jis omeny turi ne kūniškas negalias, bet dvasines: *Nuo kojų padų iki viršugalvio neturite jūs sveikos vietos. Mėlynės, randai ir pūliuojančios žaizdos, nevalytos, netvarstytos, aliejumi nepateptos* /Iz 1,6/. Panašiai kalbama ir pranašystėje Izaijo 33,24: *Nebus ten žmogaus, kuris sakytų: 'Aš ligotas!' Žmonėms, kurie ten gyvena, kaltė bus atleista. Kaltės atleidimo priešingybė yra dvasinė liga, nuodėmė. „Aš ligotas“ reiškia „aš esu nuodėmingas“.*

Naujajame Testamente ir Jėzus naudoja šį palyginimą: *Ne sveikiesiems reikia gydytojo, o ligoniams* /Mt 9,12/. Ligoniai – tai nusidėjėliai, o Jėzus yra jų gydytojas. Jėzus stebuklingai gydė žmonių fizines ligas bei negalias, bet kartu Jis pabrėžė, kad dvasinė liga žymiai pavojingesnė: *Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to [t.y. šėtono], kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną pragare* /Mt 10,28/.

Kartais krikščionims priekaištaujama: kodėl jūs tiek daug kalbate apie nuodėmę? Kodėl tiek daug negatyvo? Atsakymas paprastas: kad nuodėmė yra mirtina liga. Apaštalas Paulius tvirtina: *Atpildas už nuodėmę – mirtis* /Rom 6,23/. Šio nuodėmės viruso mirtingumas – 100 proc., t. y. be gydymo visi be išimties numirtume. Visas pasaulis šiuo metu eina iš proto dėl SARS-CoV-2 (virusas, kuris sukelia ligą Covid-19), nors statistškai nuo kelių šimtų užsikrėtusių miršta vienas žmogus. Jeigu labai bijome viruso, kuris žudo kūną, ir taip griežtai išpėjame dėl jo, ar neturėtume taip pat labai rimtai, netgi dar rimčiau ir pabrėžtiniau išpėti dėl nuodėmės viruso ir jo pasekmių?

Šiomis dienomis mokslininkai tyrinėja ir svarsto, kiek žmonių kiekvienoje šalyje užsikrėtė naujuoju koronavirusu. Gali būti penkis, dešimt ar daugiau kartų didesnis skaičius, negu nustatytų atvejų – Lietuvoje per 1500. Jeigu iš tikrųjų dvidešimt kartų daugiau žmonių savyje turi virusą, tai viso labo 1 procentas visų gyventojų.

Blogiausiu atveju serga vienas žmogus iš šimto. Tuo tarpu nuodėmės viruso plitimas yra absoliučiai stulbinantis. Paulius Laiške romiečiams /Rom 3,10–12/ aiškina, kad visi – žydai ir pagonys – visi žmonės be išimties (tiesa, viena išimtis – Jėzus iš Nazareto) yra nusidėjėliai; visi serga, visi turi šį seną virusą – tai tikrą tikriausią pandemiją. Nepadeda nei kaukės, nei fizinis atstumas, nei dezinfekuojantis skystis.

SARS-CoV-2 vadiname klatingu, nes virusas plinta gana greitai ir lengvai. Be to, inkubacinis periodas, laikotarpis nuo užsikrėtimo iki ligos simptomų pasireiškimo, yra netrumpas. Todėl užsikrėtęs žmogus dar jaučiasi gerai, bet virusą jau platina. Nuodėmės virusas nė kiek ne mažiau klatingas. Žmonės taip pat kartais junta mažai simptomų arba išvis ne-junta. Todėl išgirdęs pasakymą, kad yra miręs nuodėmėje, žmogus sutrinka ir suabejoja: ar ne per griežtai pasakyta? Juk aš nesu žmogžudys, nei vaikžudys, nesu apgavikas, nei vagis; be to, aukoju Maisto bankui, remiu paramos akcijas, kai tik kviečia, visur savanoriauju – esu geras pilietis.

Jaustis sveikai daug nereiškia. Būtina atlikti testus – kuo daugiau, dažniau ir plačiau, tuo geriau. Tik testai padeda sužinoti, kaip iš tikrųjų yra. Tas pats principas galioja ir dvasinėje srityje – reikalingas testavimas. Todėl *Heidelbergo katekizmo* trečią klausimą galime performuluoti šitaip: *Iš ko atpažįsti savo [dvasinę] ligą?* Ketvirto klausimo atsakyme cituojama Jėzaus visų Dievo įstatymų santrauka /iš Evangelijos pagal Matą 22,37–40/: *Mylėk Dievą „visa širdimi, visa siela ir visu protu“ bei „mylėk savo artimą kaip save patį“.* Dievo įstatymas – štai kas yra mūsų nuodėmingumo testas. Jeigu galvoju, kad esu sveikas, be nuodėmės, reikėtų tik perskaityti Jėzaus Kalno pamokslą /Mt 5–7/ ir pasiklausti: ar tikrai esu toks, kaip ten aprašyta? Dvasinio testavimo rezultatai aiškūs: visi testai teigiami, t. y. visi yra užsikrėtę.

Gydytojas

Žmogaus dvasinė diagnozė yra aiški ir žiauri – pacientas garantuotai mirs. Saviterapija nepadės. Reikalingas geriausias specialistas. Toks yra pats Dievas. Gydantis vaistas – nuodėmių atleidimas iš Dievo malonės. Dievas *gydo sužeistas širdis ir aptvarsto jų žaizdas* /Ps 147,3/. Karalius Dovydas prašo: *Gydyk mane, Viešpatie* /Ps 6,3/. Pranašas Jeremijas: *Gydyk mane, Viešpatie, kad tikrai būčiau išgydytas; gelbėk mane, kad būčiau išgelbėtas* /Jer 17,14; žr. ir 30,17/. Čia ir kitur omeny turimas sielos išgydymas.

Jėzus Kristus stebuklingai išgydė daug ligonių ir apsėstųjų. Sielų gydytoju Jis pasivadino tik netiesiogiai (jau cituota *Evangelijos p. Matą* eilutė: *Ne sveikiesiems reikia gydytojo, o ligoniams*). Besiformuojant krikščionybei, jau II amžiuje atsirado titulas *Christus medicus* – Kristus Gydytojas. Bažnyčios tėvas Ignatas Antiochietis (II a.) rašo: *Tėra vienas gydytojas – kūniškas ir dvasinis, gimęs ir negimęs, pasirodęs kūne Dievas... Jėzus Kristus, mūsų Viešpats.*

Evangelijoje p. Joną Jėzus save lygina su ganytoju: *Aš – gerasis ganytojas...* /Jn 10,11; žr. ir 1 Pt 2,25; Hbr 13,20/. Avių arba kitų gyvulių bandos ganytojas saugo juos nuo plėšrūnų, maitina ir veda į ganyklas; jis taip pat turi būti ir veterinarijos ekspertas, mokėti diagnozuoti ir gebėti gydyti savo avis.

Visokios jų ligos ir sužeidimai kelia daug rūpesčių ganytojui. Paklydusios avelės palyginime ganytojas randa avelę, ją užsideda ant pečių ir nešasi namo /Lk 15,5–6/. Kadangi Judėjos kraštas kalnuotas ir avims gana pavojingas, galime įsivaizduoti, kad paklydusi avelė tikriausiai buvo ir sužeista. Gerasis ganytojas, kuris yra ir veterinarijos gydytojas, t. y., mūsų, avelių, gydytojas – toks yra pats pirmasis Jėzaus vaizdavimas krikščionių mene.

Nepamirškime ir gailestingojo samariečio – turbūt žinomiausias Jėzaus palyginimas /Lk 10, 29–37/. Samarietis priėjo prie apiplėšto, pusgyvio vyro ir suteikė jam pirmąją pagalbą – ir gana profesionaliai: Jis *užpylė ant žaizdų aliejaus ir vyno, patvarstė jas*; užėigos šeimininkui jis tarė *slaugyk jį* ir už gydymą sumokėjo iš anksto /Lk 10, 34–35/. Mes, nusidėjėliai, esame tas apiplėštas žmogus, kuris pats nei išsigelbės, nei pasigydydys. Evangelija yra tam, kad pasakytų: yra kas tave išgelbės ir pagydydys. Pats Jėzus yra kaip tas gailestingasis samarietis. Jis yra Gelbėtojas ir mūsų sielų žaizdų Gydytojas.

Visiems reikia Gydytojo. Visiems būtina susitikti su Gydytoju – Jėzumi Kristumi, iš Jo išgirsti liūdną diagnozę ir priimti vaistus. Gera žinia, kad šis gydytojas tikrai geras, jis nežemina pacientų, neima kyšio, nemeluoja ir nepataikauja. Be to, nereikia ilgai laukti pas jį patekti. Jis kviečia atvykti visus ir be jokios išankstinės registracijos. *Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti...*, kviečia Jis /Mt 11,28/ – tai raginimas visiems žmonėms, nes visi vargsta, visi yra užkrėsti, visi serga dvasiškai.

Kristus – Gydytojas. Tai mūsų krikščioniškasis paveldas. XVI amžiuje mūsų konfesijos tėvai, kaip Jonas Kalvinas, kalbėjo apie Kristų kaip vaistą; Martynas Buceris Jį vadino mūsų „vyriausiuoju sielų Gydytoju“; panašiai ir Huldrihas Cvinglis: Jėzus yra „sielų išlaisvintojas ir gydytojas“; *Vien tik Dievas gali išgydyti mūsų širdis, jam vienam turi rodyti savo žaizdas*.

Gydymas

Gydymas pas kardiologą, širdies specialistą – Jėzų Kristų vyksta be laukimo, be priemokų ir *be jokios prievartos*. Pandemijos metu taikoma nemažai ribojimų – karantinas, savizoliacija, įvairūs draudimai, eilė prievolių. Ir visa tai daroma dėl mūsų visų sveikatos. Kaip jau matėme, mūsų dvasinė sveikata žymai reikšmingesnė, bet Dievas nenaudoja prievartos, atvirkščiai. Pats Jėzus buvo prievartos auka; jau Izaijo 53, 8 rašoma, kad skausmų vyras „prievarta... nušalintas“. Bet Jis pats žmonėms prievartos netaiko. Jis *kviečia* ateiti. Žmonės kviečiami į pokylį, puotą, šventę /Lk 14,15–16; Mt 22,3/.

Vis dėlto dieviškojo kardiologo operacija yra radikali. Nes būtina išoperuoti širdį. *Maištingą ir neklusnią širdį turi ši tauta*, – rašoma Jeremijo knygos 5 skyriuje 23 eilutė. Pranašo Ezechielio knygoje 36 skyrius 26 eil. Dievas pažada: *Duosiu jums naują širdį ir atnaujinsiu jus nauja dvasia. Išimsiu iš jūsų akmens širdį ir duosiu jums jautrią širdį*. Kai žmogus įtiki į Jėzų, tampa krikščionimi, įvyksta širdies transplantacija. Širdis – tai žmogaus asmens centras. Žodžiai Ezechielio knygoje reiškia, kad mūsų tapatybė yra radikaliai pakeičiama; Dievas pa-

dovanoja naują gyvenimą taip, kaip žmogui po širdies transplantacijos padovanojamas naujas gyvenimas.

Ši radikali operacija mūsų akims neregima; Dievas tiesiogiai veikia žmogaus širdį ir tik Jis mato, kas joje vyksta /1 Sam 16,7/. Svarbu suprasti, kad šis širdies pakeitimas nėra tiesiogiai susietas su bažnyčios apeigomis (pvz., krikštu). Kada tiksliai Dievas suteikia naują širdį, atgimdo naujam gyvenimui, sukuria tikėjimą ir t.t., mes negalime nustatyti. Mes tik matome sėkmingos operacijos rezultatus ir vaisius.

Po širdies operacijos, dar labiau po transplantacijos, būtinas tolesnis gydymas. Juk pacientas vis dar silpnas, pažeidžiamas, jam dar reikia daug vaistų. Pacientas, kuris tai ignoruotų, būtų visiškai kvailas ir greičiausiai mirtų. Paskui reikalinga ilga reabilitacija sanatorijoje arba slaugos ligoninėje. Panašiai ir tikinčio žmogaus gyvenime. Turime naują širdį, nuodėmė atleista, bet vis dar nusidedame; nuodėmingumas išlieka kaip savotiška lėtinė liga. Per visą gyvenimą kovojame su nuodėme ir jos pasekmėmis.

Kaip ligoniams reikalingas tęstinis gydymas, taip tikintiesiems būtina tikinčiųjų bendrystė. Ją randame bažnyčioje, vietinėje bendruomenėje. Bažnyčią galima palyginti su kariuomene arba mokykla; bet turbūt labiausiai – su slaugos ligonine. Joje naujoji širdis sustiprinama, rūpinamasi žaizda, reguliariai dalinamos vaistų dozės. Visa tai vyksta per pamaldas, Dievo Žodžio klausymą, sakramentų priėmimą, per bendravimą ir malda, per giesmes ir sielovadą, per katechezę ir Biblijos studijas, per praktinę pagalbą ir diakoniją.

Visiems tikintiesiems ši slaugos ligoninė yra būtina, nes savigydos čia neužtenka; blogai baigsis ir jei iš tos ligoninės pabėgsime. Bažnyčia-ligoninė ne tik mums patiems padeda, bet ir mes turime joje ką veikti. Grįžkime prie ganytojo palyginimo. Ganytojas yra ir gydytojas. Naujajame Testamente bažnyčios vyresnieji kartais lyginami su kaimenės ganytojais /Apd 20, 28; 1 Pt 5, 1–4/. Bažnyčios tarnai yra „ganytojai ir mokytojai“ /Ef 4, 11/ arba pastoriai (nuo lot. *pastor* – ganytojas). Avelės – nariai, ganytojai – tarnai. Tokia struktūra ar tvarka yra ir mūsų Bažnyčioje. Bet nereikia pamiršti, kad pastoriai (dvasininkai, kunigai) lieka ir avelės; ir kad visi tikintieji yra ir tarnautojai, Kristaus ganytojų dalyviai. Kristaus ligoninėje visi priklauso ir slaugos personalui, ir slaugomiesiems. Visi esame slaugytojai, visi turime rūpintis vieni kitais, įvairiais būdais stiprinti brolių ir seserų dvasinę sveikatą; tą darome – kaip ir ligonėse – pagal tam tikrą kvalifikaciją ir skirtingu intensyvumu.

Renginyje *Malda už tilius lyderius* buvo padėkota už gydytojų pasiaukojimą. Bet ir visi bažnyčių tikintieji yra pašaukti tarnauti vieni kitiems pasiaukodami. Nes mūsų gyvenimas turi būti „gyva padėkos auka“ Viešpačiui (*Heidelbergo katekizmas*, 32; žr. ir Rom 12,1). Pasiaukojančio tylaus lyderio pėdomis ir mes einame. Todėl visi esame pašaukti būti tylūs lyderiai.

Katech. Holger Lahayne

Consensus Sendomiriensis – Sandomiro susitarimui – 450

1570 m. Lietuvos evangelikai liuteronai ir evangelikai reformatai pasirašė Sandomiro susitarimą, kuriuo įsipareigojo gerbti vienas kito tikėjimą bei apeigas, reikalui esant, – keistis kunigais bei puoselėti tarpusavio paramą sunkiais laikais. Susitarimas galioja iki šių dienų.

1570 m. balandžio 14 d. pietryčių Lenkijos mieste Sandomire buvo pasirašyta unikali trijų evangeliškų Bažnyčių ekumeninė sutartis – *Consensus Sendomiriensis*. Abiejų Tautų Respublikos (LDK ir Lenkijos karalystės) liuteronai, reformatai ir Čekų broliai, po gan ilgų diskusijų, sutarė vieni kitų tikėjimą laikyti esant teisingą, vienodai pripažinti Šv. Trejybės dogmą ir mokymą apie išteisinimą. Buvo sutarta dėl *Sakyklos ir Stalo* bendrystės, t. y., kad gali naudotis vieni kitų bažnyčiomis, dvasininkais, teikti ir priimti Sakramentus: Krikštą ir Komuniją, nors nebuvo sutarta dėl mokymo apie Viešpaties Vakarienę – Jėzaus Kristaus dalyvavimo Eucharistijos sakramente sampratos.

Sinodas Sandomire vyko 1570 m. balandžio 9-15 dienomis. Iš reformatų pusės susitarimą pasirašė Deltuvos ministras, pamokslininkas Stanislovas Marcijanas (*Marcyjan, Marcianus*), kunigaikščio Andriaus Višnioveckio, kuris tuomet valdė Deltuvą, atstovas (legatas).

Dainora Pociūtė monografijoje *Nematomos tikrovės šviesa* rašo, kad reformatai, liuteronai ir čekų broliai, atsiriboję nuo antitrinitorių, siekė, jog 1570 metų ATR seime būtų priimtas nutarimas juos pripažinti oficialiomis konfesijomis LDK ir Lenkijos karalystėje. Evangelikams, nepaisant kai kurių nesutarimų, reikėjo bendro sutarimo, kad galėtų veikti išvien kovoje su vis stiprėjančia kontrreformacija.

Nesutariant dėl Šv. Vakarienės formuluotės, buvo įrašyta pastaba, jog kiekvienas, net netikintis, priimančias Dievo Žodžiu sujungtą duoną ir vyną, iš tikrųjų priima tikrą Sakramentą ir sakramentišką tiesą

sakramentiškai, iš vidaus, šventai. Dvasiškai, išganymui Sakramentą priima tik tikintieji, neapibrėžiant, kokiai konfesijai jie priklauso.

Deja, ATR seimas atmetė trijų Bažnyčių pasirašytą Sandomiro konfesiją ir nesuteikė joms oficialių Bažnyčių statuso. Buvo pasiekta tik tiek, kad evangelikai nebebuvo tapatinami su eretikais, kokiais buvo laikomi antitrinitoriai, anabaptistai.

Sandomiro susitarimu Lietuvos reformatai ir liuteronai grindė savo santykius ir Lietuvai pasiskelbus nepriklausoma valstybe 1918 metais.

Tarpukariu bendromis liuteronų ir reformatų pastangomis Kaune, Lietuvos (Vytauto Didžiojo) universitete, 1925–1936 metais veikė Evangelikų teologijos fakultetas, kuriame dėstė ir liuteronai, ir reformatai. Fakulteto auklėtiniai – jauni, energingi dvasininkai – pasklido po Lietuvą. Kai kurie reformatai, kaip kun. Petras Dagys, Jonas Mizaras, tarnavo liuteronų parapijas.

1930 m. buvo įsteigta bendra Studentų evangelikų draugija.

Tose vietovėse, kuriose gyveno ir liuteronai, ir reformatai, buvo steigiamos bendros kapinės, kartu rengiamos tik evangelikams būdingos Kapinių šventės.

Sandomiro susitarimo dvasioje, Kelmėje reformatų kunigai aptarnavo ir liuteronus, ir reformatus, Viešpaties Vakarienėje dalindami reformatams duoną, o liuteronams – ostiją.

Pokariu, siautėjant ateizmui, Biržų liuteronai neteko savo maldos namų. Latviškai kalbančiai liuteronų bendruomenei pamaldas laikydavo iš Latvijos atvykę kunigai Biržų reformatų bažnyčioje. Lietuvoje nebuvo jokios evangelikų kunigus ruošiančios mokymo įstaigos.

Gelbėjo Teologijos kursai prie Rygos universiteto, kuriuos lankė Lietuvos evangelikai – liuteronai ir reformatai.

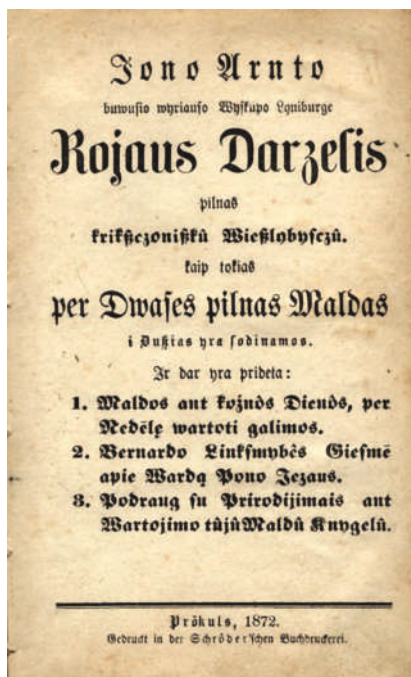
Lietuvos reformatams netekus paskutinio reformatų kunigo, senjoro Povilo Jašinsko, tarnauti reformatams Biržuose buvo pakviestas liuteronas kun. Reinholdas Moras iš Klaipėdos.

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, atsikūrė ar naujai susikūrė savo maldos namų neturinčios evangelikų parapijos, kurios iki šiol naudojasi vieni kitų bažnyčiomis: panevėžiečiai reformatai glaudžiasi pas liuteronus, Kelmės reformatų bažnyčioje tarnauja liuteronų kunigai, draugiškai sutaria šiauliečiai, bendromis jėgomis stengdamiesi išsikovoti teisę maldos namų statybai.

Lietuvos evangelikams – liuteronams ir reformatams – atsikurti padėjo Vokietijos Evangelikų Bažnyčia, teikdama ne tik dvasinę, bet ir materialinę pagalbą. 1992 metais Lietuvos evangelikai liuteronai ir evangelikai reformatai pasirašė bendrą Partnerystės sutartį su Lipės krašto bažnyčia. Po 25 metų, švenčiant Reformacijos 500 metų jubiliejų, 2017 m. birželio 27 d. Šilutėje buvo pasirašytas Sutarties pratęsimas. Sutartį savo parašais ir antspaudais patvirtino: Vokietijos Lipės krašto bažnyčios vardu – reformatų gen. superintendentas kun. Dietmaras Arendsas (jam atstovavo kun. M. Stadermannas), liuteronų superintendentas kun. dr. Andreasas Langė ir kun. Frankas Erichsmejeris; Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčios vardu – vyskupas Mindaugas Sabutis ir Konsistorijos narys kun. Mindaugas Kairys; Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios vardu – tada buvęs gen. superintendentu kun. Tomas Šernas ir Konsistorijos prezidentas, kuratorius Nerijus Krikščikas.

D. Gudliauskienė

Rojaus darželis

TV laida evangelikams *Kelias* rodė, pasakojo apie surinkimus ir surinkimininkus Mažojoje Lietuvoje. Surinkimų istorijos ištakos – pietizmas, XVII a. užgimęs ir paplitęs Vokietijoje.

Laidose liuteronų kunigas dr. Darius Petkūnas, pasakodamas apie pietizmo pradininką Pilypą Jokūbą Špenerį ir pietizmo idėjas, paminėjo Johano Arndto knygelę *Rojaus darželis*, kurią galima rasti ir kai kurių senesnių Biržų krašto reformatų namuose. Viena tokia knygelė, perduota provaikaitei, užvedė „ant kelio“ pasidomėti, kuo ji buvo patraukli, kodėl taip plačiai buvo pasklidusi Lietuvoje?

Apie Johaną Arndtą (1555-1621) ir kitus XVII a. evangelikus, ieškančius gilesnio tikėjimo formų, rašė buvęs Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos (LEBBS) pirmininkas, LEBBS Baptistų ir anabaptistų istorijos tyrimo centro vadovas, pastorius Albertas Latužis elektroniniame leidinyje *Tiesos Draugas Ekstra* tęstiniame straipsnyje *Krikščionybė XVII amžiuje*.

Straipsnis pradamas pasakojimu apie protestantų padėtį po *Trisdešimties metų karo*, vykusio 1618-1648 metais, ir pasibaigusio *Vestfalijos sutartimi*. Nors buvo pasiekta taika, bet ji netenkino nei katalikų, nei protestantų, priešpriešos tarp katalikų ir protestantų nesibaigė. O ir evangelikų stovykloje būta nepasitenkinimo esamu dvasiniu gyvenimu. Liuteris, Cvinglis ir Kalvinas iškėlė Dievo Žodžio – Biblijos svarbą, jai suteikė svarbiausią vietą Bažnyčios gyvenime. Bet kai kurie protestantai siekė dar didesnio dvasinio augimo, kad Evangelinis mokymas pasiektų ne tik protus, bet ir širdis. XVII amžiuje iškilo asmenybės, siekusios be doktrininų reformų, dar ir kasdienio krikščioniško gyvenimo atnaujinimo.

Jų vardus TV Kelias laidoje ir minėjo kun. dr. D. Petkūnas: Pilypas Jokūbas Špeneris, Johanas Arndtas, Augustas Hermanas Frankė, Jokūbas Bėmė...

Mums įdomiausias yra Johanas Arndtas (1555-1621), kurio mokymo knygos *Apie tikrąjį krikščioniškumą* ir maldų knygelė *Rojaus darželis*, buvo išverstos į lietuvių kalbą ir net po keletą kartų perspausdintos. Jų yra užsilikę pas senųjų leidinių kolekcininkus, turi dauguma senųjų bibliotekų.

Pastorius Albertas Latužis štai ką rašo apie Johaną Arndtą, dar kartais įvardijamą kaip *Jonas Orantas*.

Johanas Arndtas (1555-1621) savo veikla ir raštais padėjo pagrindus atsirasti ir plėtotis vokiškajam pietizmui. Arndtas turėjo galimybę studijuoti teologiją, filosofiją ir lingvistiką net keturiose Europos aukštosiose mokyklose. Žymiausias jo darbas – didelės apimties šešių dalių knyga *Apie tikrąjį krikščioniškumą*. Arndto tikslas buvo su šios knygos pagalba nukreipti teologus nuo nevaisingų teologinių ginčų į krikščioniško gyvenimo dvasinę ir praktinę pusę. Knyga buvo labai vertinama ir ne kartą išleista dideliais tiražais, išversta į keliolika kalbų. Į lietuvių kalbą buvo išversta XVIII amžiuje, bet per Septynių metų karą vertimas dingo. Vėliau ji buvo dar kartą išversta ir kelis kartus išspausdinta. Knygoje pabrėžiama būtinybė per atgailą atsigręžti į Dievą ir leisti numirti nuodėmingajai žmogaus prigimčiai, kad išryškėtų naujas kūrinys Kristuje. Ši knyga daugeliui atnešė dvasinę atgaivą, tačiau atsirado ir gana aktyvi opozicija. Kai kurie teologai paskelbė Arndtą eretiku. Laiške savo draugui Arndtas rašė: *Aš niekada negalvoju, kad tarp teologų gali būti tokių pagiežingų ir pikty žmonių*. Jis gana dažnai kartojo žodžius: *Kristus turi daug tarnų, bet mažai pasekėjų*. Dar viena žymi jo knyga, turėjusi didelį pasisekimą, – tai ***Rojaus darželis***. Ši knyga buvo taip pat išversta į lietuvių kalbą ir keletą kartų išleista. Kai Arndtui atėjo laikas palikti šį pasaulį, jis ištare: *Dabar aš pergalejau!* XVII a. pietizmas liuteronų ir reformatų bažnyčias pažadino iš drungnumo bei teologinio sąstingio ir suteikė naują kvėpavimą tikėjimui ir krikščioniškajai veiklai. Pietistų sąjūdis ypač suklestėjo Vokietijoje, Olandijoje, Skandinavijoje ir Prūsijoje. Į jį įsitraukė didelė dalis Prūsijos lietuvininkų ir dalis evangelikų, gyvenusių Didžiosios Lietuvos pusėje pasienyje su Prūsija. Lietuviai pietistai vadino save surinkimininkais ir aktyviai veikdami išsilaikė iki Antrojo pasaulinio karo.

Albertas Latužis, *Tiesos Draugas Ekstra* Nr. 97, 2017 m. sausis

P.s. ***Tiesos Draugas Ekstra*** yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.

D. Gudliauskienė

<http://www.baptist.lt/TDE/TDE-97.pdf>

http://www.lti.lt/failai/Liugiene_199-221.pdf

7. Padėka už sutvėrimą, dievišką aprūpinimą ir valdymą

Ak Tu visagalis, mielaširdingasis Dieve, Sutvėrėjau ir Išlaikytojau Dangaus ir Žemės!

Dėkoju Tau iš širdies, jog Tu mane iš meilės į savo Veidą sutvėrei, sau ant liaupsės, garbės ir šlovės su sveiku žmogišku kūnu bei su protinga dūšia.

Ak mans Viešpatie ir Dieve! Kaip gražu, kaip meilingą, kaip šventą ir teisų Tu žmogų pradžioje į Tavo veidą sutvėrei, jo dūšią su gražia šviesybe visų savo dieviškų viežlybų (dorumo) pripildei, jo protą su pilnu Tavęs išpažinimu išgražinai, jo valią su tobulu paklusnumu, jo širdį su pilna meile ir teisybe, irgi visą žmogų pagal kūną ir dūšią su pilna šventybe apdovanojai ir išrėdei, idant jis Tavo šventa Bažnyčia, tavo gyvenimas, tavo sostas bei tavo namai būtų amžinai. Beje kaip žmogus tokią dievišką šlovę per susigriešijimą (nuodėmę) pametė, taigi Tu jį vėl į savo abrožą (atvaizdą), savo mieliausiame Sūnuje, per šventą Dvasią ir per naują užgimimą tikėjime, per Tavo dievišką Žodį ir šventus Sakramentus vėl atnaujinai. Už tokią didelę malonę, už sutvėrimą, už atgimimą ir atnaujinimą šventoje Dvasioje, teesie Tau amžina liaupsė ir padėka sakyta, nes tasai man yra stiprus ir drūtas gruntas tavo didžiosios meilės, kadangi visgalingame sutvėrimo darbe tavo rankos mane padarė ir, vislab, kas tikt ant manęs ir manyje yra, su oda ir kūnu mane apvilka, kaulais ir gyslomis Tu mane sutaisei, gyvastį ir geradėjystę man padarei, ir Tavo pridabojimas apsaugojo mano kvapą. Ak atsimink mane, Pone Dieve, kad aš Tavo rankų darbas esmi, kad Tu mane iš molio padarei, ir mane vėl žeme padarysi, mano inkstai yra Tavo macėje (galioje), Tu buvai aplink mane, mano motinos žyvate (iščiose). Dėkoju Tau už tai, kad taip stebuklingai sutvertas esmi, stebuklingi yra Tavo darbai ir tai išpažįst mano dūšia gerai. Nes mano kaulai Tau nebuvo paslėpti, kaip aš paslėptoj vietoj daromas buvau, kaip aš sutveriamas buvau viduje žemės, Tavo akis regėjo mane, kaip aš dar ne pagatavytas (padarytas) buvau, ir visos mano dienos Tavo Knygose buvo surašytos, kurios dar tur būti, ir kurių nei viena dar nebuvo. Ale kaip brangios yra, Dieve! po mano akių Tavo mislys! Kaip yra jų toks didis skaitlius (skaičius)! Kad jas skaityt turėčiau, tai būtų jų daugiau kaip ziezdrų (smilčių). Kad aš pabundu, štai, dar esmi prie Tavęs. Ak Tu malonusis Pone Dieve! Kaip Tu man gero tiek šlovingų sutvėrimų sutvėrei! Kaip antai šventus angelus per sargus ir tarnaujančias dvaseles. Saulė man žib ir šviečia, oras duod man kvapą, ugnis mane sušildo, vanduo mane girdo ir čistija (plauna), žemė man žaliuoja ir žyd, ir atneš man valgi, liekarstą (vaistus) ir aprėdą bei tiek keleriopą džiaugsmą. Nes nei joks sutvėrimas yra taip prastas ir menkas, kad jis man nerodytų Sutvėrtojų, jo išmintį ir aprūpinimą; kad ir nei viens žvirblis ne gal be Tavo valės ant žemės nupulti, bet juo mažiaus viens žmogus gal prapulti; nes Tu laikai ir neši vislab savo galinčiu Žodžiu, Tu vislab valdai, Tu už viską rūpini, bet ypačei už žmones, kurie tavyje gyven ir kruta! Todėl negal nei plaukas nuo mūsų galvos nupulti be Tavo valės. Nes kad Tu žvaigždes skaitai ir vardais vadini, kad Tau nepasliepta, kiek ziezdrų (smilčių) prie marių, kiek lašų lytuje, kiek dienų sviete turės būti. Taigi Tu ir visas mano gyvasties dienas ir kožnos (kiekvienos) dienos bėdą bei vargus man paskaitai ir paseikėjai; bet ir pažadėjai, kad Tu norįs mano varguose ir bėdose pas mane būti, ir mane ištraukti bei garbingu daryti. Liaupsinu, pagarbinu Tave ir dėkavoju Tau už visą Tavo geradėjystę. Liaupsinkit Poną Dievą jus Dangus ir Žemės, angelai ir žmonės, saule, mėnuo ir visos žibančios žvaigždės, ugnis, oras, vanduo ir visi vaisingi medžiai, visi paukščiai po dangumi, visi žvierys girėje ir ant laukų, karalei, kunigaikšči, jaunikaicei ir mergos, senieji su jaunais tur liaupsinti vardą Pono Dievo. Alleluja!

Johanas Arndtas (1555-1621) „Rojaus darželis“ 1898, Tilžė

TAURO KALNO EVANGELIKŲ KAPINĖS

Liuteronų tikėjimo išpažintojams skirtos kapinės buvo įsteigtos 1809 m. ant Pamėnkalnio kalnagūbrio, ant išsidriekusi į pietvakarius nuo Vilniaus priemiesčio vadiname Pogulianka. Čia XIX a. trečiojo dešimtmečio pradžioje buvo laidojami ir negausios kalvinų bendruomenės atstovai, tačiau jos ir toliau tebebuvo vadinamos evangelikų kapinėmis. Nežymiai Antrojo pasaulinio karo metu nukentėjusi nekropolija buvo uždaryta 1958 m., kuomet jose buvusius paminklus nutarta panaudoti kaip statybinių medžiagą. Mažą paminklų dalį pavyko perkelti į Rasų kapines, vietoje paliekant klasicistinio stiliaus Niškovskių koplyčią – senųjų kapinių ir daugiareliginių Vilniaus tradicijų, taip pat Lietuvos tautinei savimonei įtaką padariusios Reformacijos „nebylų liudininką“. Be abejo, tai nebuvo pirmosios protestantų kapinės senojoje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sostinėje, kur Romos katalikų bažnyčios reformos srovės gana greitai tapo populiarios netik tarp miestiečių, bet ir tarp didikų bei šlėktų elito su Kęsgailomis (Kieżgajłowie), Kiškomis (Kiszki), Chodkevičiais (Chodkiewiczzi) ir Radvilos (Radziwiłły) priešakyje. Laidojimo vietas paprastai skirdavo greta protestantų bažnyčių, arba jeigu to

negalima buvo padaryti dėl mieste esančių pastatų, kiek atokiau nuo gyvenamųjų pastatų. Tokie veiksmai buvo tiesiogiai susiję su Martyno Liuterio ir kitų reformatų mokymu, esą nėra pagrindo melstis už mirusiuosius, o svarbiausia užginčijo nuopelnų ir skaistyklos teologiją bei šventųjų garbinimą.

Vilniuje liuteronų nekropolija buvo įsteigta 1557 m. Totorių g., Mikalojui Radvilai Juodajam (lenk. Mikołaj Radziwiłł Czarny) priklausančio parko teritorijoje (šios kapinės dar buvo vadinamos *Saski* parku), o kiek atokiau, Vokiečių gatvėje, esantis sklypas bažnyčios statybai buvo nupirktas tik 1580 m. (*Šis faktas buvo siejamas su 1557 m. vyskupo Valerijono Protasevičiaus (Walerian Protasewicz) išleistu draudimu laidoti protestantus bažnyčių šventoriuose*).

Lietuvos kanclerio (*Mikalojaus Radvilos Juodojo* – „R. ž.“ past.) pastangų dėka Lukiškėse ir Kardinalijoje (*vėliau perkelta į ankstesnius Goštautų (Gasztoldowie)* rūmus Didžiojoje g. Vilniuje atsirado pirmosios reformatų (kalvinų) bažnyčios. Jo pusbrolis Mikalojus Rudasis 1576 m. įsigijo sklypą prieš Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią, kur jau po dviejų metų buvo pastatyta bažnyčia, o 1582 m. įsteigtos

kapinės, kurios tęsėsi iki pat Bernardinų gatvės. 1640 m. religinių nesutarimų metu bažnyčia buvo nugriauta. Naujoji šventovė buvo pastatyta už miesto ribų, Pylimo gatvėje, ten pat įsteigtos ir nedidelės kapinaitės. Abi iš tiesų nedidelės įsteigtos protestantų nekropolijos buvo uždarytos XIX a. pradžioje.

Reformatų (Kalvinų) bendruomenės kapinės XIX a. pradžioje buvo perpildytos, o dėl nedidelio tikinčiųjų skaičiaus neturėjo lėšų naujoms kapinėms įsteigti. Todėl evangelikų reformatų sinodas kreipėsi į liuteronus su prašymu, kurį parėmė Vilniaus miesto magistratūra.

Sutartis tarp bažnyčių buvo sudaryta 1833 m. spalio 10 d. (10 X 1833). Pagal sutartį, sumą „trijų šimtų sidabrinių rublių“, mokamą dviem dalimis, reformatai (kalvinai) gavo leidimą laidoti evangelikų kapinėse savo bendruomenės narius už mokestį sumokėtą į liuteronų bažnyčios kasą <...>. Reformatams buvo išskirtas atskiras kvartalas „išilgai sieksnių [...] trisdešimt, o pločio dvidešimt, iš viso šeši šimtai kvadratinų sieksnių“. Pažymėta, kad „nuo atskiros aikštės nuo vidinės pusės nei tvora, nei siena tvirti neleidžiama“; nuo išorinės sienos iš abiejų pylimo pusių turi būti palaidoti asmenys, kuriems giminės turi išmūryti koplyčias, kad su laiku lengviau būtų visas kapines mūrine siena aptverti.

Iš Vilniaus tarybos nario Gotfrydo Hahno 1803 m. balandžio 25 d. įsigytame sklype, kurį miesto valdžia 1808 m. gegužės 30 d. praplėtė, ir tuomet jis sudarė kiek didesnę nei 1,3 ha plotą, prieš pradėdant pirmuosius palaidojimus, miesto sodininkui Weberiui vadovaujant, buvo pažymėtos alėjos ir padalinti kvartalai. Spėtina, kad evangelikų kapinių projektavimo darbuose dalyvavo Karolis Schildhausenas

(Schylthaus), einantis gubernijos architekto pareigas nuo 1803 m. Geometrinis stačiakampio formos nekropolijos išdėstymas, išskirtinis kitų Vilniaus kapinių atžvilgiu, priklausė nuo palankiai susiformavusio kraštovaizdžio, bei paties architekto polinkio kurti simetriškų formų parkus. Pagrindinę evangelikų nekropolijos ašį sudarė klasicistinio stiliaus vartai, statyti 1819 m., jų timpane vaizduojama *Apvaizdos akis*. Nekropolija užverta ažūriniais metaliniais vartais, apsupta kolonų aptvaru. Už jų, kiek anksčiau, 1817 m. buvo pastatyta stačiakampio formos koplyčia, kurios kiek siauresnė presbiterija su pakankamai žemu varpinės bokštu fasade, kurio apačioje slypėjo priebažnytis <...>.

Vienabokščio fasado pavyzdžių pirmiausia derėtų ieškoti tarp protestantų bažnyčių Kėdainiuose (1629-1640), Kelmėje (1767), Papilio (apie 1785) ir Rusnės (1809-1827). Verta priminti, kad vieną bokštą turėjo Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčia, pastatyta po 1640 metų. <...>.

Evangelikų nekropolijos ašinį išdėstymą pabrėžia vartus ir koplyčią jungianti alėja, pakraščiuose apsodinta lapuočiais medžiais. Jos išskirtinumas buvo lengvai pastebimas, tai liudija ir Vladislavo Sirokomlės (Władysław Syrokomla) užrašai: *Ant kalno [...] baigiasi gatvė, atsiveria aikštelė ir iš ten matome helvetų ir Augsburgio tikėjamų protestantų kapines, aptvertas mūriniu aptvaru, paskendusius medžių šešėlyje, su į viršų kylančiais trijų koplyčių bokšteliais, be jokių abejonių geriausiai išsilaikiusios Vilniuje; kapinės tarsi parkas su išvedžiotais takeliais, apvilktas gėlėmis, dvelkiantis mintimi apie trumpalaikį skirtumą tarp tų, kurie dar tebežengia žemišką kelionę.*

Maždaug tuo pačiu metu, artėjant kapinių koplyčios, turtinga ir įtakinga, su Vilniaus universitetu susijusi Niškovskių giminė

pastatė aukščiau minėtą klasicistinio stiliaus kapo koplyčią, kuri dabar yra vienintelis išlikęs iš šitos Vilniaus evangelikų nekropolijos relikto.<...>.

Lenkų literatūroje vieningai pabrėžiama, kad šį pastatą projektavo Karolis Podčasinski (Karol Podczaszyński), kuris 1829 m. suprojektavo reformatų bažnyčią. Lietuvių autorių darbuose laikomasi nuomonės, kad koplyčios projekto autorius buvo Karol Schildhausen. Ir vieną, ir kitą tezę, atsižvelgiant į chronologiją ir formą, derėtų laikyti netinkamomis.

(Reikia pridurti, kad monografijos apie Karolį Podčasinskį autorius Vytautas Levandauskas *Niškovskių koplyčios* neįtraukė į architekto darbų sąrašą (Vilnius 1994).<...>.

Abėjose kapinių vartų pusėse, tuoj po pirmosios XIX a. pusės buvo pastatyta: prižiūrėtojo ir duobkasio namas (dviejų aukštų) bei ligoninė (tai buvo atskiri pastatai moterims ir vyrams), išlaikomi iš tikinčiųjų aukų.

Aptvaro sienos iš kapinių pusės vietomis apklijuotos plokštėmis, uždengtos plokščiu čerpių stogeliu. Laikui bėgant ant jos pradėta klijuoti abiejų evangelikų grupių mirusiųjų epitafijas, taip pat buvo įmontuotos senos antkapinės plokštės, perkeltos iš Totorių ir Pylimo gatvėse buvusių liuteronų ir reformatų (kalvinų) kapinių.

Lietuvos Vienatos sinodų direktoriaus, kuratoriaus, grafo Lauryno Putkamerio (1794-1850) neišlikusio antkapio piešinys, padarytas 1925 m. Vladislavo Zahorskiego

Evangelikų kapinėse buvo palaidoti ne tik Vilniuje gyvenę Martyno Liuterio ir Jono Kalvino mokymų išpažintojai, bet taip pat atvykėliai iš Vokietijos, Prancūzijos ar Anglijos, kuriems šis miestas tapo naująja gimtine, neretai besinaudojančia įvairiais jų talentais. Jiems skirti paminklai atstovavo visas

Valstybės patarėjo Vilhelmo Saunderso (Sounders, 1794–1838) antkapinė lenta, dabar Rasų kapinėse

Antkapinės plokštės, perkeltos į Saltoniškių kapines nuo sunaikintų žymaus gydytojo Bronislovo Kadaro (1863–1937) ir motinos Anos Kadar (gen.superintendente Andriaus Kadaro žmonos) kapų

Antkapinė plokštė nuo Lietuvos reformatų kolegijos prezidento Konstantino Volano (1799–1862) sunaikinto kapo, perkelta į Saltoniškių kapines

antkapines formas, kokias tik galima buvo rasti Vilniaus nekropolijose, be kitų dažniausiai sutinkamas kryžius ant cokolio.

Nedidelę paminklų dalį, atsižvelgiant į jose minimų asmenų rangą, taip pat įvairiakultūrinėms miesto tradicijoms palaikyti, grupės lietuvių rūpesčiu 1962 m. pavyko perkelti į Rasų kapines. Tokiu būdu tie paminklai buvo išsaugoti, kada buvo naikintos evangelikų kapinės. Seniausi antkapiniai paminklai su kruopščiai iškaltais užrašais ir bareljefinėmis vanitatyvinėmis dekoracijomis yra ypatingai vertingi, kadangi buvo pastatyti dar XVIII a.

Jie buvo perkelti XIX a. pradžioje iš senų protestantų kapinių į naują evangelikų nekropoliją Poguliankoje. Dabar jie stovi greta Rasų kapinių centrinės koplyčios. Likusieji evangelikų kapinių antkapiniai paminklai buvo pastatyti prie pietinės kapinių sienos.

Anna Sylwia Czyż

*Kalba netaisyta
Sutrumpinta iš Evangelikų kapinės Vilniuje ir
į Rasas perkelti antkapiai*

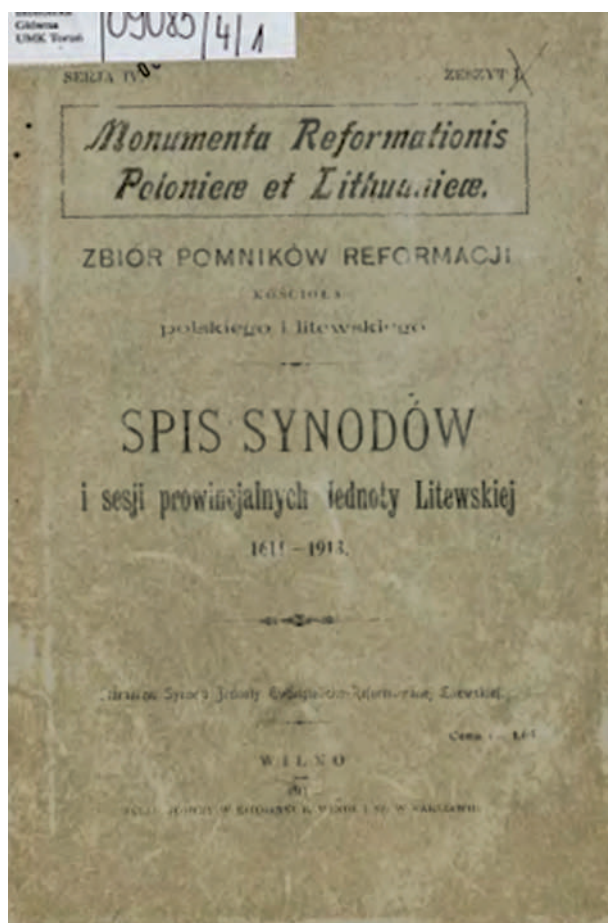
<https://polonika.pl/upload/2019/inne/ROSSA%20LITEWSKA%20elektroniczna.pdf>

LIETUVOS VIENATOS Sinodų sąrašas

1611-1913

Reformatų bažnyčios *Lietuvos Vienata* pastangomis 1913 m. Vilniuje buvo išleistas leidinys *SPIS SYNODÓW i sesji prowincjonalnych jednoty Litewskiej 1611-1913*.

Tai IV-os serijos I-asis sąsiuvinis monumentalaus, unikalus veikalo *Monumenta Reformationis Poloniae et Lithuaniae*. Biblioteka suskaitmenino ir dabar galima naudotis.

Lietuvos Vienatos provincinių sinodų sąrašas prasideda 1611-1625 metų sinodų aktais. Medžiaga buvo surasta *Vienatos* archyvuose. Sąrašas nėra pilnas ir tikslus, nes trūksta 1558-1610 metų sinodų aktų. Kaip žinome, 1611 metais iš liepos 2-os į 3-ią įvyko pirmas didžiulis Vilniaus reformatų bažnyčios pogromas, kada buvo sugriauta bažnyčia, biblioteka, sinodų rūmai. Sudegė visas turtas, archyvai. Likę tik pavieniai 1604 ir 1607 metų dokumentai. Nėra Aktų sudarymo šaltinių nuo 1557 metų gruodžio 14 d. sinodo – Vilniaus ev. Reformatų pirmojo sinodo – iki 1611 metų birželio 12 d. Tikrai žinoma, kad Sinodai reguliariai kas metai tuomet vykdavo Vilniuje – Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės centre, kur bajorija suvažiuodavo spręsti įvairių klausimų, pirmiausia, tribunolo reikalų.

Kojdanavos reformatų bažnyčia, nugriauta bolševikų po 1930-ųjų metų

Po ketvirtojo Vilniaus bažnyčios sugriovimo-sunaikinimo 1682 metų balandžio 2-ą dieną, sinodai jau vyko vis kitame *Vienatos* mieste. Tai, pirmiausia, Kunigaikščių Radvilų valdose, kur buvo saugu: **Dubingiuose** – 1682 m., **Žiupronyse** (dab. kaimas Ašmenos r., Gardino s.) – 1683 metais ir daug vėlesnių sinodų, **Kojdanavoje** (dab. Džiaržynskas, 30 km nuo Minsko) – pradedant 1687 metais vyko labai dažnai, **Zabludove** (dab. Baltarusija) – 1690, 1695, 1724 ir 1755 metais, **Biržuose** – 1692, 1760, 1774, 1785, 1805, 1819, 1828, 1837, 1845, 1849, 1855, 1860 ir 1874 metais, kai buvo pašventintas pastatytas naujas, plytinis dabartinės bažnyčios pastatas. Dažnai sinodai, pradedant 1684 metais, vykdavo Radvilų mieste – Kėdainiuose, paskutinis įvyko 1851 metais jau valdant carinei Rusijai.

Slucke, kur ilgiausiai išsilaikė reformatų gimnazija, sinodai vykdavo nuo 1706 iki 1848 metų, kada įvyko paskutinis sinodas.

Vyko sinodai ir reformato didiko Sedlickio Grabovskio valdose. **Izabelinė** net dvylika sinodų: nuo 1780 iki 1858

Ostašino reformatų bažnyčia prieš I-ąjį pasaulinį karą

*Zaslavlės reformatų
bažnyčia, dabar atiduota
ortodoksams (stačiatikiams).*

Deltuvos reformatų bažnyčia XX a. pr.

metų bei **Ostašine** – 1771 ir 1827 metais.

Gruževskių valdomoje **Kelmėje** buvo sušaukti sinodai 1824, 1841 ir 1852 metais.

Kopylyje, dabar nedideliame Baltarusijos miestelyje, dėl

neramumų negalint sukviesi Sinodo, 1772 metais buvo sušaukta provincinė sesija, vėliau – 1817 ir 1821 metais – įvyko dar du sinodai.

Į **Rasną** reformatų delegatai iš *Lietuvos Vienatos* į Sinodą buvo susirinkę 1834 metais.

Nuo 1862 metų, su nedidelėmis išimtimis – kai buvo šventinamos naujai pastatytos bažnyčios, Vilnius vėl tapo sinodiniu miestu.

Tokia išimtis – 1890 metų Sinodas **Nem. Radviliškyje**, vykęs liepos 7-16 d., kurio metu buvo pašventinta nauja, mūrinė (dabartinė) bažnyčia. Sinodo direktoriumi buvo pasaulietis Vladislovas Ostachevičius, kanonus surašė gen. superint. Juozas Glovackis, memorialus – Biržų pamokslininkas Vilhelmas Meškovskis. Sinode dalyvavo ir tai patvirtino savo parašais Žemaitijos distr. senjoras Andrius Kadaras, konsenjoras Martynas Cumftas, Izabelino pamokslininkas Vladislovas Mandzelovskis, Slucko – Stanislovas Jastžembskis, Švobiškio – Adolfas Neimanas, Kelmės – Konstantinas Tumas, Vilniaus – Mykolas Jastžembskis, diakonai Felicijanas Kurnatauskas ir Adomas Cumftas, pasauliečiai: grafas Stanislovas Putkameris, žymus oftalmologas Janas Cumftas, chiru-

Rasnos reformatų bažnyčios griuvėsiai

rgas dr. Bronislovas Kadaras, matematikos mokytojas Konstantinas Cumftas, dr. Aleksandras Voiničius, Janas Svida ir kt.

1719 ir 1721 metais Kėdainiuose vyko bendri evangelikų – reformatų ir liuteronų – sinodiniai pasitarimai, buvo surašyti bei pasirašyti bendri Sinodo aktų dokumentai.

Dėl vienokių ar kitokių kliūčių negalint susirinkti Sinodui, buvo šaukiamas siauresnis kongregacinis susirinkimas. Pirmas toks 1664 metų birželio mėn. įvyko Kėdainiuose. Jame dalyvavo du superintendentai ir devyni pamokslininkai. Sinodo Aktą pasirašė dar trys pasauliečiai. Tais pačiais metais Kėdainiuose dar buvo sušaukta ir konvokacija. Jos dokumentus pasirašė, be išvardytų daugybės pasauliečių, Žemaitijos superintendantas Jonas Božymovskis (Borzymowski), Užnerio superintendantas Martynas Bitneris ir konsenjas Tomas Kživienskis (Krzywienski), Naugarduko superintendantas Danielius Rederis (Reder) ir konsenjas Pavelas Žarnovietas (Żarnowiec), Svėdasų pamokslininkas Kšištofas Žarnovietas (Żarnowiec), Linkuvos – Andriejus Puciata-Rajevskis (Puciata-Rajewski), Pašušvio – Steponas Lempickis (Łempicki), Šiluvos – Abraomas Naševskis (Naszewski), Pamūšio – Janas Krapinskis (Krapinski), Švobiškio – Stanislovas Trečiokas,

Kėdainių – Mikalojus Dzičkowietas (Dziczkowicz) ir kt.

Manoma, kad pirmiesiems XVI a. sinodams pirmininkavo superintendantai, o 1611 metų sinode Vilniuje jau buvo du direktoriai: pasaulietis ir dvasininkas. Nuo 1618 metų Sinodams pirmininkauja jau tik vienas – pasaulietis. 1720, 1721, 1722, 1723, 1724 metų sinodams vėl pirmininkavo po du – pasaulietis ir dvasininkas. 1724 m. Sinode nuo dvasininkų pirmininkavo Naugarduko senjoras Florijonas Svida, kuris buvo patyręs visus keturis išpuolius prieš Vilniaus Bažnyčią.

Ne sinodiniams susirinkimams – kongregacijoms, konvokacijoms, provincijos sesijoms pirmininkavo arba dvasininkas, arba pasaulietis.

Pasaulietiniais direktoriais daugumoje būdavo to meto žymūs Abiejų Tautų Respublikos kunigaikščiai ar senatoriai:

Kunigaikštis Kristupas Radvila II (1585-1640); Žemaitijos kaštelionas Adomas Mikalojus Tolvaiša (1570-1628) – Rykantų reformatų bažnyčios fundatorius, kurioje ir palaidotas su žmona; Žemaitijos kaštelionas Aleksandras Naruševičius (1616-1653); Trakų vaivada Mikalojus Abramovičius (1590-1651) –

palaidotas Vilniuje; Minsko kaštelionas Gedeonas Rajeckis (apie 1589-1654) ir kt.

Dėl karų, sukilimų, įvairių grėsmių sinodai, konvokacijos ar sesijos negalėjo įvykti: 1656-1662, 1725, 1734, 1764, 1767, 1792, 1794, 1812, 1831, 1854, 1863-1866, 1871-1878, 1884 ir 1896 metais.

Unitas Lithuaniae (Lietuvos Vienata), kurios pirmasis Sinodas buvo sušauktas 1557 m. gruodžio 14 d. Vilniuje, iki 1914 metų, iki Pirmojo pasaulinio karo veiksmų, išlaikė tą pačią sinodinę valdymo struktūrą: kas metai šaukė Sinodus, tarp Sinodų Bažnyčios gyvenimui vadovavo renkama Konsistorija.

Ponų Lenkijai nuo Lietuvos atplėšus Vilnių ir Vilniaus kraštą, buvo perskirta per 360 metų gyvavusi Lietuvos Reformatų Bažnyčia. Vilniuje susiformavo *Vilniaus Sinodas*, o be Vilniaus ir Vilniaus krašto likusioje Lietuvoje 1919 metais rugpjūčio 15 d. Švobiškyje gen. superintendentas Vilhelmas Mykolas Meškovskis (1852-1920) sušaukė pirmąjį Nepriklausomos Lietuvos reformatų Bažnyčios sinodą, kurio kanoninis sprendimas – visus eilinius Sinodo suvažiavimus šaukti Biržuose – galioja iki šiol. Per visą tarpukario Lietuvos laikotarpį sinodai buvo kviečiami kasmet Biržuose. Gražinus Vilniaus kraštą Lietuvai, 1940 m. sausio 6 d. buvo sušauktas Vilniuje Nepaprastasis Sinodas, vėl sujungęs Lietuvos Reformatų Bažnyčią į vieną – *Lietuvos Vienatą*. Antrasis pasaulinis karas ir tarybinė okupacija sutrikdė nuolatinę Sinodų seką. Valdžia uždraudė Sinodų suvažiavimus. Išimtis – 1957 metai, kai buvo leista pažymėti 400-ąsias Lietuvos Sinodo metines.

Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę, Lietuvos reformatų Bažnyčios Sinodai vyksta sena tvarka – kas metai Biržuose.

Numatytas 2020 metų Sinodas Biržuose birželio 20 d. neįvyks dėl ekstremalių veiksmų – karantino pirmą kartą per 30 metų.

D. Gudliauskienė

Pasinaudota:

<http://www.kpbc.ukw.edu.pl/dlibra/plain-content?id=32162>

Prieš II pasaulinį karą Vilniaus reformatų bažnyčia ir kitapus Pylimo gt. buvę Konsistorijos ir kt. bažnyčiai priklausę pastatai

ĮVYKIŲ APŽVALGA

Karantino iššūkiai ir džiaugsmas

Vaikeliai, nemylėkite žodžiu ar liežuviu, bet darbu ir tiesa (1 Jn 3, 18)

Paskelbus karantiną ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje, pirmosios karantino dienos daugeliui tapo atgaiva. Tai yra kiekvienas iš mūsų turėjome galimybę pailsėti, pabūti su savimi, rasti laiko seniai pamirštai veiklai ar atrasti naujas veiklas. Tai buvo pakankamai geras laikas kiekvienam.

Tačiau karantinui besitęsiant daugiau nei antrą mėnesį, daugelį iš mūsų užplūdo nežinomybė, neužtikrintumas dėl ateities, pajamų, darbo. Daugelio mūsų kasdienybę ėmė temdyti konfliktai namuose, darbe. Tapome pikti, nepakantūs, priekabūs....

Tačiau, pažvelgus iš kitos pusės į šią situaciją, dviejų mėnesių karantinas priverčia kiekvieną iš mūsų permąstyti savo santykį su Dievu ir aplinkiniais. Būtent pastarieji du mėnesiai ne išbalansavo, supykė, bet tik dar labiau sustiprino Kauno evangelikų reformatų parapiją.

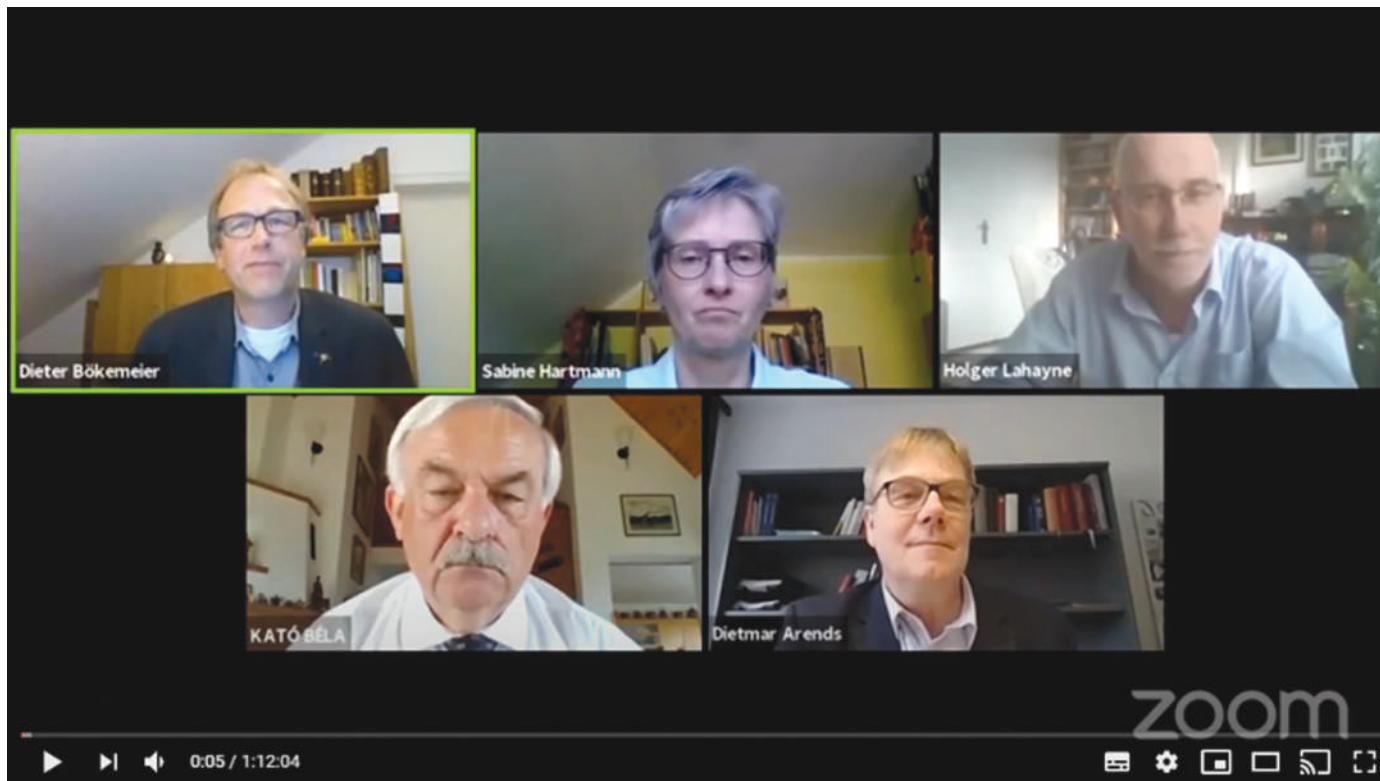
Pirmiausia, Kauno parapijos nariai pradėjo naują projektą, kurio metu jaunesnieji parapijos nariai telefonu bendrauja su parapijos vyresniaisiais nariais. Tokiu būdu ne tik užmezgamas artimesnis ryšys tarp parapijos narių, tačiau atsiranda galimybė parapijiečiams susipažinti, sužinoti anksčiau nepažintų ir tik sekmadieniais sutinkamų parapijos narių gyvenimo istorijas, problemas ir džiaugsmus. Taigi, šiuo sunkiu laikotarpiu, Kauno parapijos žmonės tik dar labiau suartėjo, pažino vieni kitus. Manau, kad būtent dabar, šiuo mums visiems sunkiu laikotarpiu, kauniečiai aktyviau vadovaujasi *Laiško romiečiams* 15 skyriaus 1-2 eilutėmis, kuriose yra nurodyta **mes, stiprieji, turime pakęsti silpnųjų silpnynes, ne sau pataikauti. Kiekvienas iš mūsų tesirūpina būti artimui malonus, jo labui ir pažangai.** Telefoninių pokalbių metu parapijiečiai drąsiai vieni kitiems išsako savo nuomonę įvairiais klausimais, nebijo pareikšti pastabų, pasiūlymų, pasidalinti pastebėjimais apie bendruomenės gyvenime vykstančius įvykius, procesus.

Antras svarbus įvykis Kauno parapijoje yra tai, kad parapijiečiai mažomis grupelėmis renkasi bažnyčioje atlikti įvairius ūkinius darbus. Kunigas Frankas van Dalenas paskutiniame pamokslė, pasakytame per pamaldas 2020 m. gegužės 10 d., pasakojo, kokių būdu apaštalas Paulius kviečia kiekvieną iš mūsų švęsti Jėzaus Kristaus Prisikėlimo šventę, atliekant paprasčiausius darbus Jo Bažnyčioje. Aš pati dalyvavau viename iš Kauno parapijos narių susitikimų, kuomet buvo tvarkomas, valomas antrasis pastato aukštas. Galiu pasakyti, kad tokio lengvai dirbamo darbo, senai nesu dariusi. Taip, tai buvo tik elementarus dulkių valymas bei grindų plovimas. Tačiau iki šiol šie ir panašūs darbai, kuriuos esu dariusi tikrai ne vieną kartą, atrodydavo labai sunkiai atliekami, varginantys. Tačiau šį kartą jaučiausi ne dirbanti, tačiau švenčianti vieną iš gražiausių ir linksmiausių švenčių. Tik vėliau, man apgalvojant šį nutikimą ir skaitant Bibliją, įstrigo apaštalo Pauliaus žodžiai iš *Laiško efeziečiams*, kuriais mes visi esame skatinami, raginami švęsti Jėzaus Prisikėlimo šventę, dirbant Bažnyčioje ir Viešpaties garbei.

Tad net ir šiuo kiekvienam iš mūsų sunkiu laikotarpiu, kviečiu visus Jus švęsti Viešpaties Prisikėlimo šventę ne liežuviu, ne kalbomis, o realiai, kad ir mažais darbais – padėdami vienas kitam, ištardami padėsinantį, sustiprinantį žodį vienas kitam, paskambindami senai girdėtam ir, galbūt, prislėgtam draugui. Stiprybės visiems.

LIPĖS KRAŠTO BAŽNYČIA:

malda ir parama draugams pasaulyje

XVI a. II pusėje – XVII a. pr. nemažai Vokietijos teritorijų perėjo iš liuteronų į reformatų konfesiją. Tai prasidėjo Kurpfalce. Siekdamas sukurti vienybę tarp Liuterio, Melanchtono ir Kalvino pasekėjų, kunigaikštis užsakė *Heidelbergo katekizmą*, kuris pasirodė 1563 metais. Valdant Simonui VI, 1605 metais, ir Lipės grafystė tapo reformatų kraštu. Tik Lemgo miestas priešinosi ir liko liuteroniškas. Nuo 1618 m. šioje grafystėje (nuo 1789 m. kunigaikštystėje) *Heidelbergo katekizmas* tapo mokymo ir katechezės pagrindu.

Šis Katekizmas, kaip tarptautinis išpažinimo dokumentas, yra viena iš grandžių, jungiančių Lietuvos reformatų Bažnyčią su Lipės krašto Bažnyčia. Turėdama pusantro šimto tūkstančių narių, ji yra viena iš mažiausių Vokietijos evangelinių Bažnyčių sąjungoje (EKD). Nuo 1990-ųjų pradžios Lipės Bažnyčia palaiko ryšius su Lietuvos evangelikų reformatų ir evangelikų liuteronų Bažnyčiomis, kadangi ir pati, po Lemgo gyventojų pasipriešinimo, taip pat vienija šias konfesines grupes. Lipės krašto Bažnyčia, kurios centras įsikūręs Detmolde, yra skėtinė organizacija, jungianti virš 50 reformatų parapijų trijuose distrikčiuose ir 10 liuteronų parapijų. Pastarieji sudaro savą distriktą, kuriam vadovauja superintendentas (šiuo metu dr. An-

dreas Lange). Aukščiausiuoju visos Bažnyčios vadovu yra krašto superintendentas, visada renkamas tik iš reformatų tarpo (nuo 2014 m. šias pareigas eina D. Arendsas).

1992 m. buvo pasirašyta partnerystės sutartis tarp Lipės ir Lietuvos reformatų bei liuteronų, o atnaujinta buvo 2017-aisiais (po 25 metų) Šilutėje. Taigi jau beveik trisdešimt metų Lipės Bažnyčia įvairiais būdais bendradarbiauja su Lietuvos evangelikų parapijomis. Dabartinius ryšius tarp Bažnyčių globoja ir paramos Lietuvai grupės veiklą koordinuoja Detmolde tarnaujantis liuteronų kunigas F. Erichsmeieris.

Tačiau vokiečiai remia ne tik tikėjimo brolius ir seseris Lietuvoje. Lipės Bažnyčia palaiko partnerystę su reformatų (arba presbiterionų) Bažnyčiomis Europoje bei Afrikoje, taip pat su Gossnerio liuteronų Bažnyčia Rytų Indijoje, kurios šaknys siekia vokiečių misionieriaus Johanno Gossnerio (1773–1858) misijinės veiklos laikus. Daugumos šių partnerinių Bažnyčių atstovai dalyvavo praėjusių metų sausį vykusiame Lipės sinodo atidaryme.

Šiuo metu pasaulį kaustanti naujojo koronaviruso

pandemija netapo priežastimi nutrūkti broliškiems ryšiams, net priešingai – juos dar labiau sustiprino. Lipės Bažnyčios senjorate Detmolde Ekumenijos ir misijos skyriaus darbuotojai ėmėsi iniciatyvos ir su partnerinių Bažnyčių atstovais surengė jau net dvi vaizdo konferencijas, kurios buvo tiesiogiai transliuojamos „YouTube“.

Balandžio mėnesį Lipės Bažnyčios kunigas Dieteris Bökemeieris, kuris yra atsakingas už ekumeniją bei misijinę veiklą, į konferenciją pakvietė Indijos Bažnyčios atstovę ir kunigus iš Lenkijos bei Vengrijos pasidalinti patirtimis apie pandemijos padarinius savo šalyse ir bendruomenėse. O gegužės mėnesio pradžioje į interneto pokalbį jungėsi su partnerinių Bažnyčių dvasininkais iš Rumunijos ir Lietuvos. Mūsų Bažnyčios katechetas Holgeris Lahayne pristatė situaciją Baltijos šalyse. Šioje konferencijoje dalyvavo ne tik Lipės krašto superintendantas D. Arendsas, bet ir Sabine Hartmann, kuri vertė vokiškai ir angliškai kalbėjusiųjų pasisakymus.

Šiuolaikinės technologijos leidžia kurti tinklus, kurie anksčiau buvo daug sudėtingesni. Šiose konferencijose naujienas galėjo išgirsti ne tik vokiečiai, tačiau ir partnerinių Bažnyčių atstovai tiesiogiai vieni iš kitų. Tai buvo puiki patirtis, leidusi galvoti ne tik apie save (kaip tokiais atvejais dažniausiai būna), bet ir pasižvalgyti už savo kiemo ribų.

Gegužės viduryje Lipės Bažnyčios Ekumenijos ir misijinės veiklos skyrius konferencijų informaciją apibendrina dokumente „Melskimės už mūsų partnerines Bažnyčias koronos krizės metu“.*

Daugelis dalykų mums nuskambėjo pažįstamai, kadangi visose šalyse buvo įvestas karantinas bei kiti apribojimai. Tačiau to pasekmės, deja, pasirodė labai skirtingos, daug kur žymiai rimtesnės, ar net dramatiškos, – rašoma dokumento įžangoje. Presbiterijonų Bažnyčios Ganoje ir Toge bei Pietų Afrikoje yra labai didelės (Vakarų Afrikoje per 150 tūkstančių narių, PAR – net virš milijono) ir aktyvios, tačiau žymiai vargingesnės negu Europos. Rumunijos vengriškai kalbančiųjų Reformatų Bažnyčia Transilvanijos srityje taip pat labai didelė (per 700 tūkstančių narių), bet Europos kontekste ir ji yra neturtinga, kaip visa Rumunija. Rumunų distrikto vyskupas Bela Kato aiškino, kad kai kurioms parapijoms jau šią vasarą gali smarkiai pritrūkti aukų dvasininkų išlaikymui.

Pandemijos krizės sukeltą ekonominį nuosmukį pajus ir Vokietijos EKD bažnyčios. Jie taip pat prognozuoja smuksiant bažnytinių mokesčių pajamų surinkimą. Tad juo labiau reikia sveikinti Lipės draugų ryžtą neatsisakyti (ir net nemažinti) finansinės paramos broliškoms Bažnyčioms. Gegužės pradžioje buvo įsteigtas Pagalbos fondas, iš kurio šimtas tūkstančių eurų bus paskirstyta partnerinėms Bažnyčioms skubios pagalbos atveju.

Pirmiausia raginu maldauti, melstis, užtarti ir dėkoti..., – rašo apaštalas Paulius Pirmame laiške Timotiejui /1 Tim 2, 1/. Tai tinka ir šiandienos bažnyčioms. Todėl ir abi vaizdo konferencijos buvo užbaigtos dalyvių maldomis. Dokumente *Melskimės už mūsų partnerines Bažnyčias koronos krizės metu* taip pat pateikiami įvairių bažnyčių maldos prašymai bei užtarimo maldos pasiūlymai. Lietuvos Bažnyčia irgi yra raginama melstis už broliškų Bažnyčių reikmes, nes ir už mus meldžiamasi Vokietijoje bei kitur. Šiandien dar nežinome, kaip pandemija paveiks Lietuvą, kokią įtaką karantinas padarys mažos šalies ne tik ekonomikai, bet ir visuomenei. Tačiau jau dabar Lietuvos reformatų Bažnyčioje galime būti dėkingi, turėdami partnerius Vokietijoje ir kitose šalyse, ir kad šią draugystę gali sustiprinti netgi tokie dalykai, kaip „Covid-19“.

Katech. Holger Lahayne

*https://www.lippische-landeskirche.de/daten/%C3%96kumene/2020_05_Beten_f%C3%BCr_die_Partnerkir.pdf].

Izoliacija, kuri suartina

Foto: Kun. dr. Valdas Aušra ruošia vakarienę

Karantinas ir izoliacija gana radikalai keičia mūsų gyvenimus. Turbūt sunkiausia jų laikytis, nes viruso plitimo ypatumai reikalauja, kad izoliuotume ne tik ligą užsikrėtusius, kurie gali užkrėsti kitus. Su tokiu visuomenės reikalavimu žmonija gyvena jau tūkstančius metų. Biblija aiškiai mini atvejus, kad bendruomenė ir šeima izoliuoja raupsuotuosius ar psichine liga sergančiuosius, „silpnapročius“.

Šiuo atveju visi turi izoliuotis, nes neaišku, kuris tą virusą nešioja ir gali tapti užkrėtimo šaltiniu, kuris jau persirgęs, o kuris, kad ir matomai sirgdamas, serga būtent šia liga, o ne kokia kitokia... Žinoma, turime ir visai aiškių abejonų nekeliančių ligos atvejų. Ir jų nemažai...

Kaip ten bebūtų, žmonės yra žmonės, ir jie nori bendrauti. Tas bendravimo noras nėra atsitiktinis – mummyse yra prigimtini poreikis bendrauti su kitais žmonėmis. Pastebėjau, kad taip vadinamieji „vienišiai“, kurie visados teigėdavo, kad jiems kitų žmonių nereikia, šiomis dienomis labiausiai kenčia nuo bendravimo trūkumo. Bendravimo poreikio šaknys yra gana paprastos – mes esame, jei taip galima išsireikšti, bendruomeniniai gyvūnai. Žmogus tampa žmogumi tik augdamas žmonių apsuptyje: šeima, kaimas, miestas, regionas, valstybė...

Nieko keisto, kad mūsų bendravimo poreikis užaštrėjo. Apribojus fizinį betarpišką bendravimą labai suaktyvėjo virtualusis bendravimas. Ačiū Dievui, kad mes jį turime! Kiek jis padeda mums šiais karantino laikais neleisdamas per daug įsisiūbuoti emocijoms, baimėms, suteikiant priimtinius visiems įtampos sumažinimo kelius. Tos priemonės pačios savaime yra neutralios. Todėl jos gali būti panaudotos ir keliant įtampas. Priklausomai nuo jas naudojančių žmonių tikslų.

Ir ko tik mes nesusigalvojame. Aš, pavyzdžiui, priklausu kelioms naujoms Veidaknygės (Facebook) grupėms: dviejuose lietuviškiečiai iš viso pasaulio dalinasi savo gaminamų maistų receptais, vienoje grožimės savo ir kitų matomais per langą vaizdais. O ir savo paties puslapiuose labai suaktyvinau veiklą: parapijos puslapyje transliuoju pamaldas, kurias stebi lietuviai (ir ne tik lietuviai) išsibarstę po visą platų pasaulį (JAV, Kanada,

Australija, Norvegija, Vokietija, Argentina, Latvija ir Lietuva); savo personaliniame puslapyje dažniausiai rodau savo gaminto maisto nuotraukas ir pateikiu receptus, arba pasivaikščiojimų apie namus matytus įdomesnius vaizdus; savo kūrybos puslapyje jau nebeapsiribojau paprastu eilėraščių tekstų pateikimu, bet juos ir įgarsinu su vaizdu; o mano prieš 17 metų įkurto lietuviško vaikų darželio puslapyje stengiuosi pateikti vaikams skirtų užduočių, paskaityti jiems skirtų eilėraščių, o ir kelios mamos su mokytojomis išsijungusios į šį darbą, nors darželis dabar laikinai uždarytas.

JAV lietuviškoje bendruomenėje tiek draugų rateliuose, tiek ir bendruomeninis gyvenimas virte verda. Ir tai vyksta dėka šiuolaikinių technologijų. Nors mano vaikai jau išaugo, bet mokyklinio amžiaus vaikai tęsia mokslus nuotoliniu būdu tiek savo pačių „amerikietiškos“ tiek ir lituanistinės mokyklose. Prieš savaitę šventėme mūsų šeimos draugės gimtadienį – sugužėjo visas ratas draugų. Tiek iš Čikagos apylinkių, tiek ir iš Lietuvos. Ačiū naujosios komunikavimo technologijoms. Ir balius smagus, ir draugų ratas daug didesnis, ir beveik nieko nekainavo.

Čikagoje naujoji imigracinė kūrėjų karta jau penkti metai iš eilės balandžio mėnesį kviečia į nemažą JAV gyvenančių poetų pavasarinį susibūrimą. Šiais metais jis buvo numatytas balandžio 18 dieną, šeštadienį. Turėjo atvykti poetai ne tik iš Čikagos apylinkių, bet ir Kalifornijos, Kolorado, Konektikuto, Floridos, Džordžijos, Meino, Niujorko, Merilando, Indianos valstijų (gal visų net neišvardinau). Ta proga renginio organizatorė Sandra Aviziūnaitė parengė ir išleido dalyvaujančių poezijos rinktinę „Vėtrungės“, kurią išleidome Lietuvoje ir parsisiusdinome į Čikagą. Dėl karantino apribojimų atrodė, kad renginys geriausiu atveju turės būti nukeltas. Tačiau... tačiau jis įvyko! Jame dalyvavo mažesnis būrys žmonių nei būtume sulaukę salėje. Bet svarbiausieji sudalyvavo – dauguma poetų prisijungė paskaityti savo eilėraščių ir išklausyti kitų skaitomų. Iš visos Amerikos ir net Lietuvos (kurioje tuo metu buvo pats vidurnaktis) renginys tęsėsi virš trijų valandų. Žmonės prisiminė jau Anapilin išėjusius kolegas (Eglę Juodvalkę, Joną Bogutą), skaitė eilėraščius, dainavo dainas, juokėsi, jaudinosi kaip tie, kurie turi scenos baimę, džiaugėsi ir ... šventė kūrybinę bendrystę. Renginys užsitęsė daug ilgiau, nei buvo numatyta. Jo labai mums visiems reikėjo.

Apmąstant ir įvertinant šias karantino dienas turiu pripažinti, kad jis pakeitė mūsų gyvenimus. Nežinia ar ilgam. Dar nėra visai aišku, kokias pamokas mes išmoksime. Tačiau jau dabar aišku, kad karantinas nors ir atitolindamas mus fiziškai vienas nuo kito, ar apribojdamas mūsų judėjimo laisvę, išryškina, kas mums yra svarbu ir kas mus suartina. Kas mums visiems yra bendra.

Mus suartina tai, kas gražu. Ir tuo grožiu mes norime dalintis su kitais. Mums neužtenka užsidarius savyje tuo grožiu pasidžiaugti. Mus suartina stalo bendrystė. Ir tai nėra vien tik paprastas maisto, kuris mums duoda energijos, gaminimas. Visas procesas gali būti labai kūrybingas, ritualizuotas, kurį gamintojas atlieka mąstydamas apie savo mylimus ir brangesnes žmones. Tai nėra vien tik maistas. Kažkuria prasme, tai sakramentinis įvykis, kuriame mes su kitais dalijamės savimi...

Ir pabaigai poezijos renginys. Žinia, žiūrint iš profesionalumo taško, jame skambėjo labai skirtinga poezija. Mūsų pagrindinis tikslas nėra išrūšiuoti, kas yra geresnis ar blogesnis eiliakalys. Ne tai buvo svarbiausia. Svarbiausia buvo, kad mes kuriame, kad mes susiburiame, kad mes norime išgirsti vienas kitą, norime būti išgirsti. Mes norime kurti ir ta kūryba dalintis bei ją priimti. Mes norime būti bendrystėje.

Joje mes ir esame.

Kun. dr. Valdas Aušra, Čikaga

PASIDŽIAUKIME!

Gražėja Švobiškio bažnyčia, pradėjusi jau 231-us metus.

1789 m. spalio 11 d. buvo pašventintas dabartinis bažnyčios pastatas. 2019 m. rugsėjo 21 d. Švobiškyje vyko didžiulė šventė: iškilmingomis pamaldomis buvo paminėtas ne tik bažnyčios pašventinimas (įvykęs prieš 230 metų) bet ir prieš 100 metų Švobiškyje susirinkęs pirmasis Nepriklausomoje Lietuvoje Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas, bei tuo pačiu vyko superintendente kun. Raimondo Stankevičiaus ordinacija ir inauguracija.

Dar gerokai prieš šventę buvo pradėti bažnyčios išorės tvarkymo darbai. Maldos namai neeilines iškilmes pasitiko nauju fasadu, pakeistais langais, taip pat buvo atnaujinta (perdažyta) varpinė ir jos stogelis, atlikti kiti smulkūs darbai. Šiais metais toliau buvo įgyvendinamas Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčios išorės tvarkymo darbų projektas: uždėtas naujas stogas, sutvarkyti skliautai, kryžių kupolai, sutvirtinti patys kryžiai, įrengta žaibosaugos sistema. Bažnyčia iš tolo šviečia nauju stogu, atnaujintais kryžiais.

Parapijos ateities planuose: pakeisti lietaus nuotekų sistemą, atnaujinti elektros instaliaciją, sutvarkyti vidų.

Bažnyčios pastato remontui pusę lėšų pagal seną projektą skyrė Gustaw Adolf Werk fondas (įkurtas padėti už Vokietijos sienų esančioms evangelikų bendruomenėms), beveik trečdalį surinko parapija (remontui aukos rinktos ir jubiliejinėje šventėje), penktadalis lėšų gauta per Pasvalio rajono savivaldybės projekcinį finansavimą. Nesuskaičiuojamas dvasininkų, parapijiečių, Sinodo tarnautojų darbas. Bažnyčios remontu ir projektais rūpinosi parapijos klebonas kun. Rimas Mikalauskas, ekonomas Merūnas Jukonis, taip

pat parapijos pirmininkas Algirdas Rupkevičius, Sino-
do buhalterė Asta Striškienė ir Reda Trečiokaitė, para-
pijos buhalterė Aldona Sabienė. Sienų tvarkymo darbus
atliko Giedrius Kiškis ir Raimondas Kutra.

Dėkojame Viešpačiui Dievui ir meldžiame jo palaimini-
mo visiems aukojusiems ir prisidėjusiems prie atnaujinimo
darbų. Iš viso bažnyčios pastato visi tvarkymo darbai kainavo
kiek daugiau nei 27 000 Eur.

Birželio 7 d. – sekmadienį (Tėvo dieną), įvyko pirmosios
pamaldos, kai bažnyčia jau po nauju stogu.

Parengta pagal LERB ekonomo M. Jukonio informaciją

PADĖKOKIM

*Už tą Saulę,
Jos kelią ratu,
Už jos žaismą šešėliais ant tako.
Padėkokim visiems,
Tuo pačiu, tiems, kurių susitikt nebeteko.
Už tą Dangų, pusnis debesų,
Ryškų spindesį Grižulio ratų...
Padėkokim visiems,
Tuo pačiu, tiems, kurie jais žavėjosi, matė.
Už tą Žemę, šimtus jos kelių,
Norą eiti per ją ir grožėtis.
Padėkokim visiems,
Tuo pačiu tiems, kurie mus išmokė mylėti.
Už tą Laiko, lyg vėjo laukų,
Nepaliaujamą, greitą lėkimą,
Padėkokim visiems
Tuo pačiu už Gyvenimą-Šventę-Likimą....*

Genovaitė Mikalajūnienė

SEKMINĖS PAPILYJE

Gegužės 31 d. – Sekminių pamaldomis pradeda tarnystę Papilio reformatų bažnyčioje lektorius Vaidotas Ickys, 2019 metais baigęs studijas Puritoniškoje Reformatų Seminarijoje, Grand Rapids mieste, Mičigano valstijoje, JAV, teologijos magistro laipsniu.

Nuo birželio mėn. pamaldos Papilyje vyksta kiekvieną sekmadienį 10 val.

Prašome Dievo laiminti mūsų norą atgaivinti šią Bažnyčią. Ne dėl to, kad mes kažkuo ypatingi ar verti, bet dėl to, kad Jis yra vertas, kad „Jėzaus vardui priklaupytų kiekvienas kelis danguje, žemėje ir po žeme ir kiekvienos lūpos Dievo Tėvo šlovei išpažintų: JĖZUS KRISTUS YRA VIEŠPATS! /Fil 2,10-11/“, – rašoma kvietime į pamaldas Papilio ev. reformatų bažnyčioje.

„Ref.Žinia“ inf.

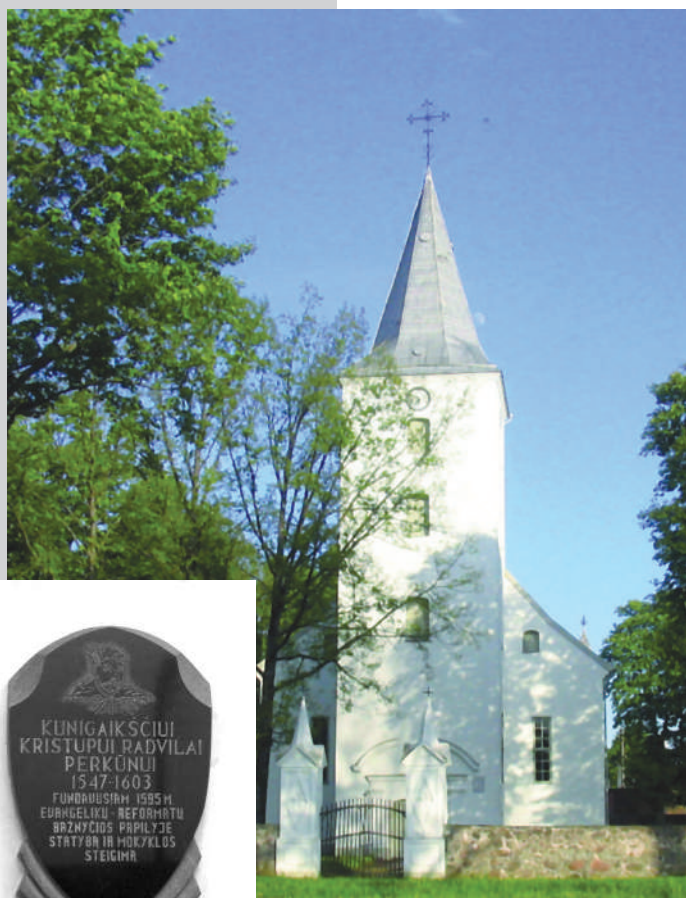
PAPILIO PARAPIJOS ADMINISTRATORIAUS SPRENDIMAS:

Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo sprendimu (**Kan IV-2019. Apie lekt. Vaidoto Ickio tarnystę.** Grįžusį iš studijų Puritoniškoje Reformatų Seminarijoje, Grand Rapids mieste, Mičigano valstijoje, JAV teologijos magistrą lektorių Vaidotą Ickį skirti sielovadinei praktikai bei tarnystei į Biržus, talkinti Biržų evangelikų reformatų parapijos klebonui.) lektorius Vaidotas Ickys buvo paskirtas atlikti ikiordinacinę praktiką Biržų krašte.

Suderinus su Lietuvos evangelikų reformatų generaliniu superintendentu bei Dvasininkų sesijai neprieštaraujant, lektoriaus Vaidoto Ickio praktiką perkeliu į kitą lygmenį, siekiant sudaryti lektoriui Vaidotui Ickiui sąlygas įgyti praktinių gebėjimų parapijos administravimo ir ganytojiškoje praktikoje.

Šiuo tikslu jam patikiu dvasiškai aptarnauti **Papilio evangelikų reformatų parapiją** bei **Salamiesčio evangelikų reformatų filiją**. Už lektoriaus praktiką, tikėtina, iki artimiausio Lietuvos ev. reformatų Sinodo sprendimo, lieka atsakingas Papilio ev. reformatų parapijos ir Salamiesčio filijos administratorius kun. Rimas Mikalauskas bei generalinis superintendentas kun. Raimondas Stankevičius.

Administratorius kun. Rimas Mikalauskas

Kviečia 2020 metų vasaros krikščioniškos vaikų stovyklos !

Krikščioniška sporto stovykla „Planas Danieliui“

Po šešerių puikiai pavykusių krikščioniškų sporto stovyklų septintą kartą nepriklausomoje Lietuvoje evangelikų reformatų Bažnyčia kartu su Švedijos suvienyta evangelikų Bažnyčia (*angl. – United Evangelical Church of Sweden, šved. – Ekumeniakyrka*) organizuoja krikščionišką sporto stovyklą **Kėdainių raj., Akademijoje, 2020 m. liepos 4–11 d.**

Sporto stovykla vyks Kėdainių rajono Akademijos gimnazijoje, adresu Jaunimo g. 2, 58339 Akademija, Kėdainių rajonas.

Čia mes ir studijuosime Bibliją, ir treniruosimės, ir giedosime. Šiais metais laukiame iki 30 vaikų – stovyklautojų **nuo 6 iki 14 metų**, kuriuos numatoma suskirstyti pagal amžių į penkis būrius. Berniukai ir mergaitės bus atskiruose būriuose. Stovykloje be sporto užsiėmimų, įvairių pramogų, vaikai mokysis giedoti, dalyvaus pamokėlėse, lankysis vaikų pamaldose, jiems bus diegiamos krikščioniškos vertybės.

Vaikų laukiame 2020 m. liepos 4 dieną nuo 10 valandos iki 12 valandos, nes pirmasis stovyklos renginys – atidarymo pamaldos – prasidės jau 12.00 val.

Stovyklą organizuoja Eglė Grucytė,
tel. +370 699 19871, el. paštas egliukas75@hotmail.com

ir stovyklos kapelionas kun. Raimondas Stankevičius,
tel. +370 655 43678, el. p. raimondas@ref.lt.

Visi norintys užsiregistruoti į stovyklą gali kreiptis į organizatorius arba į savo parapijos kunigą.

InfoRef.lt

Stovykla *NemRadas* jau dvidešimt septintą vasarą vyks mūsų visų pamėgtoje vietoje – Nemunėlio Radviliškyje, Biržų rajone, mokyklos patalpose, netoli dviejų upių – Nemunėlio ir Apaščios – santakos. I pamainoje liepos 18-23 d. d. laukiame 50-ties stovyklautojų nuo 7 iki 10 metų ir II pamainoje liepos 26-31 d. d. – nuo 11 iki 13 metų amžiaus vaikų, kuriuos numatoma suskirstyti į 6 grupes-būrius pamainoje.

Berniukai ir mergaitės stovyklą atskiruose būriuose ir taip pat bus skirstomi pagal amžiaus grupes nuo mažiausių iki didžiausių.

Stovykloje kasdieną gilinsimės į Dievo Žodį, dalyvausime giedojimo, dramų, šokių, žurnalistikos ar apyrančių pynimo būreliuose bei kitaip įdomiai leisime laiką. Kiekviena stovyklos diena bus išskirtinė, jau būvę stovyklautojai puikiai žino būrių prisistatymo, stovykliados, šou, žygio dienas ir jų veiklas, o dar tik būsime stovyklautojai tai sužinos atvykę.

Daugiau informacijos ir stovyklos anketą galite rasti mūsų facebook'o puslapyje www.facebook.com/nemradas

NEMRADAS

Evangelikų reformatų vaikų vasaros stovykla

Šių metų stovyklos direktorė – Vilma Baltušytė,
tel.nr.: +370 690 70226,

el. pašto adresas: vilma.baltusyte@gmail.com;
pavaduotojas – Dominykas Šukys,

tel.nr.: +370 679 94135,
el. pašto adresas: dominykas.sukys@gmail.com

Stovyklos kapelionas – kunigas misionierius
Frankas van Dalenas.

el. pašto adresas: fvandalen@worldwitness.org

LERJD „RADVILA“

REFORMATŲ KAPINIŲ ŠVENTĖS

2020 metų vasarą

*Biržų evangelikų reformatų parapijoje:**Birželio mėn.*

Birželio 6 d., 11 val. Biržų Valantiškių kapinėse
 Birželio 6 d. 15 val. Skrebiškių ev. ref. kapinėse
 Birželio 14 d. 15 val. Paberžių ev. ref. kapinėse
 Birželio 21 d. 15 val. Vinkšninių ev. ref. kapinėse
 Birželio 27 d. 11 val. Klausučių ev. ref. kapinėse
 Birželio 27 d. 15 val. Šimpeliškių (Šakių) ev. ref. kapinėse
 Birželio 28 d. 15 val. Užušilių ev. ref. kapinėse

Liepos mėn.

Liepos 4 d. 11 val. Biržų Nastopkos g. ev. ref. kapinėse
 Liepos 4 d. 15 val. Beržinių ev. ref. kapinėse
 Liepos 5 d. 15 val. Lyglaukių ev. ref. kapinėse
 Liepos 11 d. 11 val. Biržų Liepų g. kapinėse
 Liepos 11 d. 15 val. Kilučių ev. ref. kapinėse

Rugpjūčio mėn.

Rugpjūčio 1 d. 11 val. Rinkuškių ev. ref. kapinėse
 Rugpjūčio 1 d. 15 val. Mikeliškių ev. ref. kapinėse
 Rugpjūčio 8 d. 11 val. Melaišių ev. ref. kapinėse
 Rugpjūčio 8 d. 15 val. Nausėdžiai ev. ref. kapinėse
 Rugpjūčio 9 d. 15 val. Juodžionių ev. ref. kapinėse
 Rugpjūčio 22 d. 15 val. Iškonų ev. ref. kapinėse

*Papilio evangelikų reformatų parapijoje:**Birželio mėn.*

Birželio 6 d. 11 val. Gajūnų ev. ref. kapinėse
 Birželio 13 d. 11 val. Žvirblių ev. ref. kapinėse
 Birželio 13 d. 15 val. Pakapinės (Puogeliškių) kapinėse
 Birželio 20 d. 11 val. Pakiburiškių ev. ref. kapinėse
 Birželio 27 d. 11 val. Mantvydiškio kapinėse
 Birželio 27 d. 15 val. Dukurnių ev. ref. kapinės

Liepos mėn.

Liepos 4 d. 11 val. Semeniškių ev. ref. kapinėse
 Liepos 11 d. 11 val. Satkūnų ev. ref. kapinėse
 Liepos 11 d. 15 val. Raščionių kapinėse
 Liepos 25 d. 11 val. Tauniūnų kapinėse
 Liepos 25 d. 15 val. Smaliečių kapinėse

Rugpjūčio mėn.

Rugpjūčio 1 d. 11 val. Žvagučių kapinėse
 Rugpjūčio 1 d. 15 val. Šilagalės kapinėse
 Rugpjūčio 22 d. 11 val. Papilio partizanų kapinėse
 Rugpjūčio 22 d. 14 val. Kubilių ev. ref. kapinėse
 Rugpjūčio 29 d. 11 val. Kuginių kapinėse
 Rugpjūčio 29 d. 15 val. Kraštų ev. ref. kapinėse

Nemunėlio Radviliškio evangelikų reformatų parapijoje:*Rugpjūčio mėn.*

Rugpjūčio 8 d. 14 val. Nemunėlio Radviliškio kapinėse;
 Rugpjūčio 22 d. 11 val. Šleideriškių kapinėse;
 Rugpjūčio 29 d. 11 val. Svydžių kapinėse.

Panevėžio evangelikų reformatų parapijoje:*Birželio mėn.*

Birželio 21 d. 14 val. Panevėžio miesto Kristaus Karaliaus kapinėse
 (Ramygalos g.)
 Birželio 28 d. 11 val. Šilaičių kapinėse

*Švobiškio evangelikų reformatų parapijoje:**Liepos mėn.*

Liepos 12 d. 15 val. Švobiškio ev. ref. kapinėse

AUKOJIMAS KARANTINO METU

Karantino metu Lietuvos evangelikų reformatų Konsistorija Bažnyčios išlaikymui kvietė aukoti bankiniais pavedimais. Manome, kad pirmiausia turime išlaikyti mūsų dvasininkus ir prasidėjus karantinui buvo sutarta dvasininkams mokėti pagal paskutinių 9 mėnesių jų gautą išlaikymų vidurkį. Kiti tarnautojai arba išėjo nemokamų atostogų, arba dalį laiko buvo prastovose.

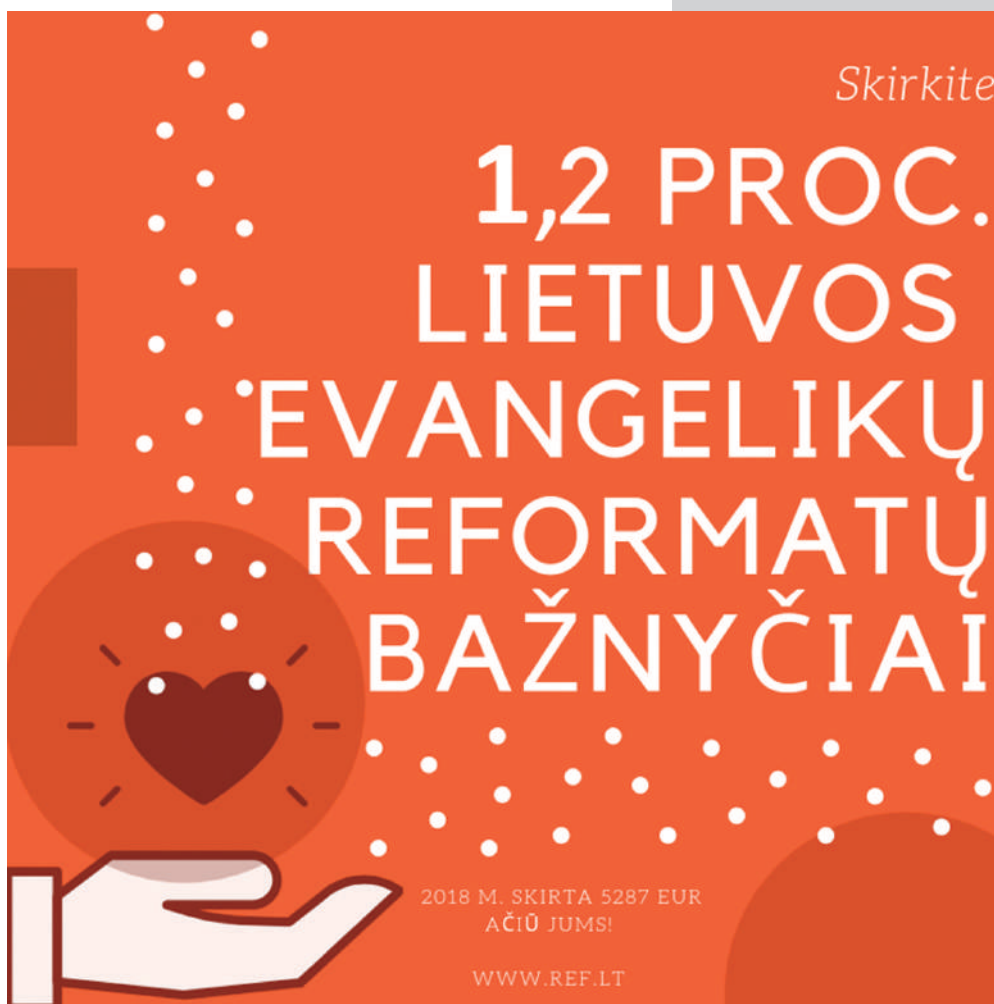
Norintys ir toliau aukoti dvasininkų išlaikymui, gali tai daryti pervesdami lėšas į Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia-Sinodas banko sąskaitą. Atsiskaitomoji sąskaita: LT174010041300081376 (Luminor bankas). Paskirtis: Auka dvasininkų išlaikymui.

Taip pat primename, kad iki liepos 1 d. Bažnyčiai, kaip ir nevyriausybinėms organizacijoms, galima paskirti 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio.

LERB ekonomas Merūnas Jukonis

Lietuvos evangelikų reformatų Konsistorija maloniai kviečia ir ragina norinčius aukoti pervedinti lėšas bankiniais pavedimais į Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia - Sinodas banko sąskaitą. Atsiskaitomoji sąskaita: LT174010041300081376 (Luminor bankas). Paskirtis: Auka dvasininkų išlaikymui arba Auka Bažnyčiai. Dėkojame už jūsų aukas.

*Konsistorijos vardu
prezidentas kurat. Nerijus Kriščiukas*

VYR. REDAKTORIUS gen. superintendentas kun. Raimondas Stankevičius

Redaktorė: Dalija Gudliauskienė

Leidiniui talkino: Kęstutis Pulokas, Genovaitė Mikalajūnienė

Dizainas ir maketas Aušrinės Bareikytės Čižikienės

Tiražas 100 egz.

Redakcija:

Pylimo 20-13, Vilnius,

Konsistorijos raštinė Vilniuje

Tel. +370 69904137, +370 655 43678

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina savo nuožiūra

